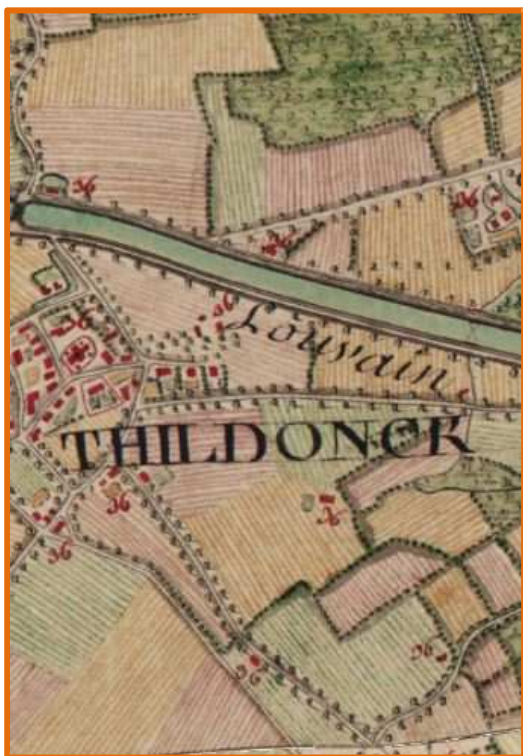

ARCHEOLOGIENOTA TILDONK - WIJGMAALSESTEENWEG

J. CLAESEN, B. VAN GENECHTEN,
E. AUDENAERT, K. BOUCKAERT,
E. KEERSMAEKERS & A. DOUCET

JANUARI 2019

Titel

Archeologienota zonder ingreep in de bodem. Tildonk - Wijgmaalsesteenweg

Auteur(s)

Jan Claesen, Ben Van Genechten, Evelien Audenaert,
Kevin Bouckaert, Emma Keersmaekers & Alexander Doucet

Opdrachtgever

BVBA Landmeter GEENS Fr.
Schrieksebaan 284
3140 Keerbergen

Projectnummer

2019A44

Plaats en datum

Kortenaken, januari 2019

Reeks en nummer

ARCHEBO rapport 2019A44
ISSN 2034-5615

© 2019 ARCHEBO bvba

ARCHEBO aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUD

1	Inleiding	4
1.1	<i>Algemeen</i>	<i>4</i>
1.2	<i>Beschrijving onderzoeksopdracht</i>	<i>4</i>
1.3	<i>Doelstellingen</i>	<i>7</i>
1.4	<i>Randvoorwaarden.....</i>	<i>8</i>
1.5	<i>Onderzoeksvragen</i>	<i>8</i>
2	Huidige & toekomstige situatie	9
2.1	<i>Huidige situatie</i>	<i>9</i>
2.2	<i>Toekomstige situatie</i>	<i>10</i>
3	Bureauonderzoek	11
3.1	<i>Landschappelijke & bodemkundige situering</i>	<i>11</i>
3.2	<i>Archeologische en erfgoedkundige data.....</i>	<i>19</i>
3.3	<i>Historiek en cartografische bronnen.....</i>	<i>23</i>
3.4	<i>Archeologische verwachting</i>	<i>32</i>
4	Resultaten bureauonderzoek	33
4.1	<i>Algemeen</i>	<i>33</i>
4.2	<i>Beantwoording onderzoeksvragen</i>	<i>33</i>
4.3	<i>Samenvatting / assessment bureauonderzoek</i>	<i>34</i>
4.4	<i>Programma van maatregelen.....</i>	<i>37</i>
5	Bibliografie	38
6	Figurenlijst.....	39
7	Plannenlijst.....	40

1 INLEIDING

1.1 ALGEMEEN

Bij het aanvragen van een omgevingsvergunning kan het zijn dat het toevoegen van een archeologienota aan de aanvraag verplicht wordt gesteld. De archeologienota wordt geschreven door een erkend archeoloog en bevat de resultaten van een archeologisch vooronderzoek en een advies voor vrijgave of eventueel vervolgonderzoek.

Het toevoegen van een archeologienota aan een omgevingsvergunning is afhankelijk van een aantal criteria:

- De totale oppervlakte van de percelen
- De oppervlakte van de geplande bodemingrepen
- De ruimtelijke bestemming van het terrein
- De ligging van het terrein binnen of buiten een archeologische zone of de site volgens de inventaris

Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden

1.2 BESCHRIJVING ONDERZOEKSOPDRACHT

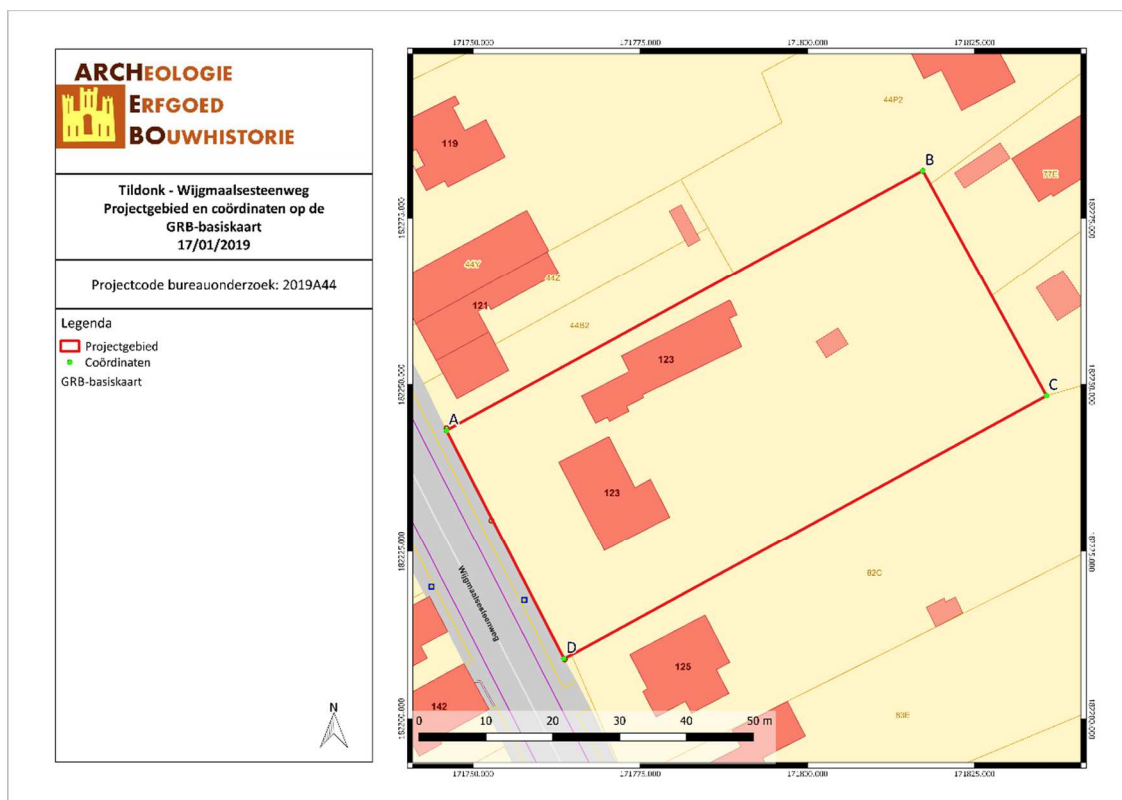
Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba in opdracht van BVBA Landmeter GEENS Fr. een archeologienota opgemaakt voor het terrein te Wijgmaalsesteenweg 123 in Tildonk, een deelgemeente van Haacht, gelegen in de Belgische provincie Vlaams-Brabant. Op het projectgebied zal door de opdrachtgever de huidige bebouwing gesloopt worden. Vervolgens zal het terrein opgedeeld worden in vier nieuwe loten, elk voorzien van een bouwzone. De totale oppervlakte van het projectgebied is ca. 3 144,41 m².

Aangezien de aanvraag voor een omgevingsvergunning na 1 juni 2016 werd ingediend, is een archeologienota evenwel vereist, zoals vastgelegd in het Onroerenderfgoeddecreet (art. 5.4.1, 5.4.2, 5.4.8 en 5.4.9). Het bureauonderzoek werd uitgevoerd in januari 2019 onder leiding van erkend archeoloog Jan Claesen. Contactpersoon bij de opdrachtgever, BVBA Landmeter GEENS Fr., was dhr. François Geens (Landmeter-expert). In de onderhavige archeologienota worden de locatie van het

terrein en de reeds uitgevoerde werken geanalyseerd. Deze informatie wordt samen met de resultaten van een archeologisch bureauonderzoek bestudeerd.

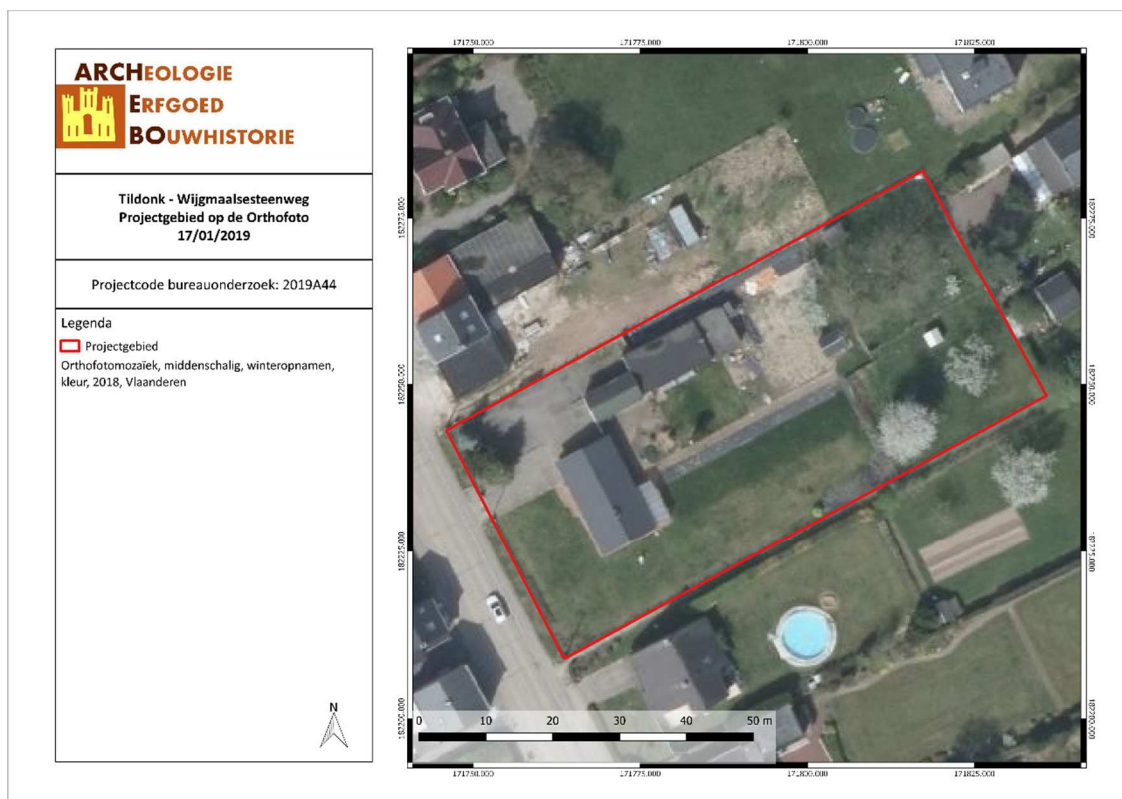
Administratieve fiche	
Naam site:	Tildonk - Wijgmaalsesteenweg
Onderzoek:	Archeologienota zonder ingreep in de bodem
Ligging:	Vlaams-Brabant, Haacht, deelgemeente Tildonk, Wijgmaalsesteenweg 123
Kadaster:	Haacht, afdeling 2 (Tildonk), sectie G, perceelnummer 74C
Coördinaten:	A X 171746.006
	Y 182243.150
	B X 171835.785
	Y 182248.351
	C X 171763.586
	Y 182208.968
	D X 171817.271
	Y 182282.032
Opdrachtgever:	BVBA Landmeter GEENS Fr. Schrieksebaan 284 3140 Keerbergen
Uitvoerder:	ARCHEBO bvba Merelnest 5 3470 Kortenaken
Projectcode bureauonderzoek:	2019A44
Projectleiding:	Jan Claesen
Erkenningsnummer projectleiding:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014
Bewaarplaats archief:	BVBA Landmeter GEENS Fr.
Grootte projectgebied:	Ca. 3 144,41 m ²
Uitvoeringsperiode:	Januari 2019
Reden van de ingreep	Slopen huidige bebouwing, opdelen in 4 nieuwe loten, elk voorzien van bouwzone
Wetenschappelijke vraagstelling:	Het doel van deze archeologienota is een archeologische evaluatie van het terrein, de geplande werken en impact op het bodemarchief.
Termen Thesauri:	Bureauonderzoek, verstoring, slopen, verkaveling, Tildonk, woongebied met landelijk karakter

De onderstaande GRB-kadasterkaart, de Orthofoto en het Gewestplan tonen het projectgebied op de meest recente stadskarten en luchtfoto's.

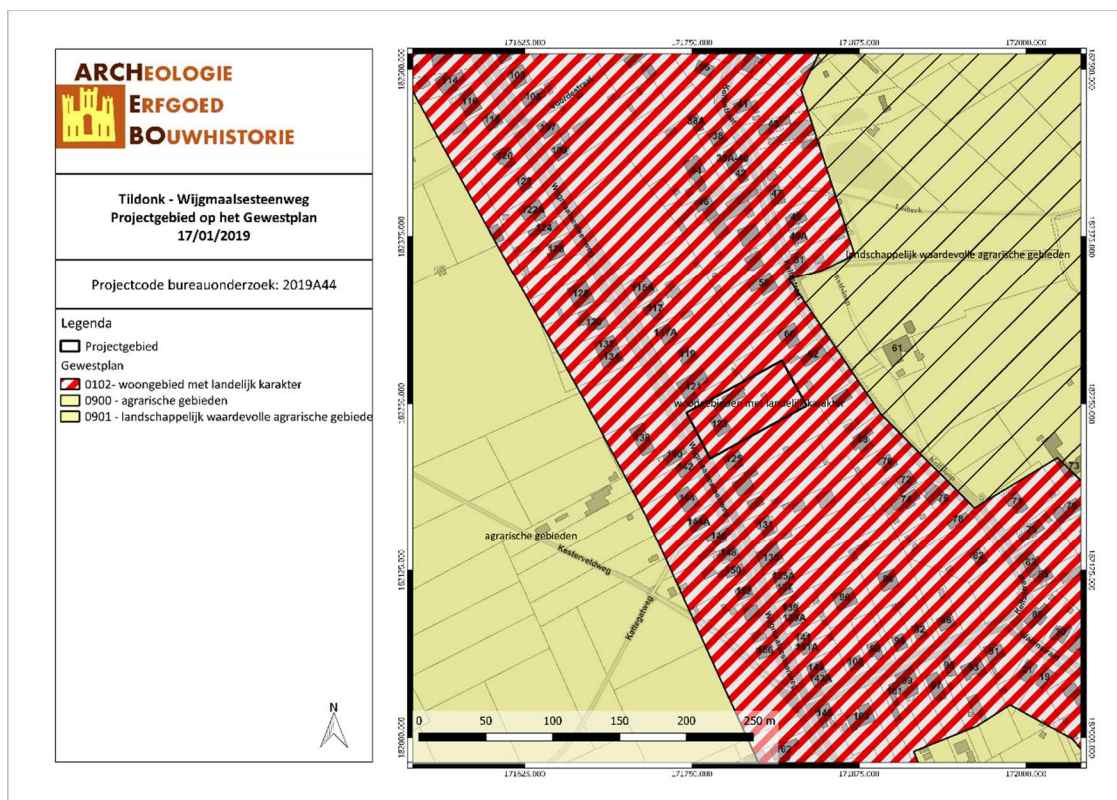
TIWI/19/01/17/1 - Digitale aanmaak

Figuur 2: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2019)

TIWI/19/01/17/2 - Digitale aanmaak

Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2019)

TIWI/19/01/17/3 - Digitale aanmaak

Figuur 4: Situering van het projectgebied op Gewestplan (Geopunt, 2019)

1.3 DOELSTELLINGEN

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. In het licht van de bestaande wetgeving heeft de opdrachtgever beslist eventuele belangrijke archeologische waarden te onderzoeken voorafgaande aan de werken. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Onderdeel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen vernietigd worden, is een archeologisch onderzoek nodig. Er wordt een bureauonderzoek uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het projectgebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het projectgebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het projectgebied, zal de bodem onderzocht worden op gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren.

Deze archeologienota dient bekrachtigd te worden door het Agentschap Onroerend Erfgoed en nadien bij de aanvraag voor de bouwvergunning gevoegd te worden.

1.4 RANDVOORWAARDEN

Het betreft een uitgesteld onderzoek aangezien de bestaande bebouwing in eerste instantie gesloopt moet worden vooraleer archeologisch onderzoek mogelijk is. De nutsleidingen zijn eveneens nog aanwezig en bevinden zich op een ongekende locatie en houdt hierdoor een veiligheidsrisico in. De sloop (werken aan de fundamenteën, onder het maaiveld) van de aanwezige woning mag enkel uitgevoerd worden onder begeleiding van een erkend archeoloog.

1.5 ONDERZOEKSVRAGEN

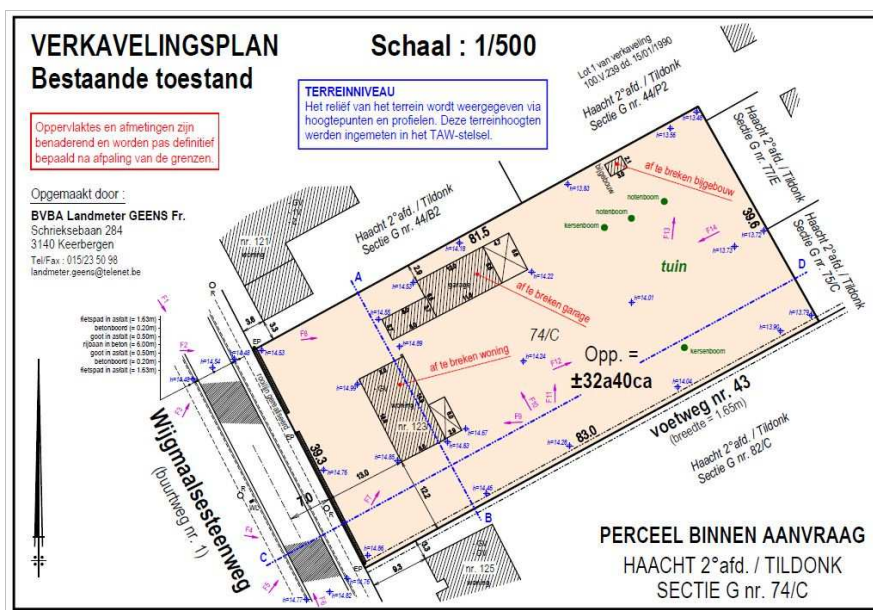
Tijdens het bureauonderzoek dienen op zijn minst onderstaande vragen beantwoord te worden:

1. *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?*
2. *Welke info is er nog te vinden over voormalige constructies op het terrein?*
3. *Welke archeologische structuren kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van historisch kaart- en bronnenmateriaal?*
4. *In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?*

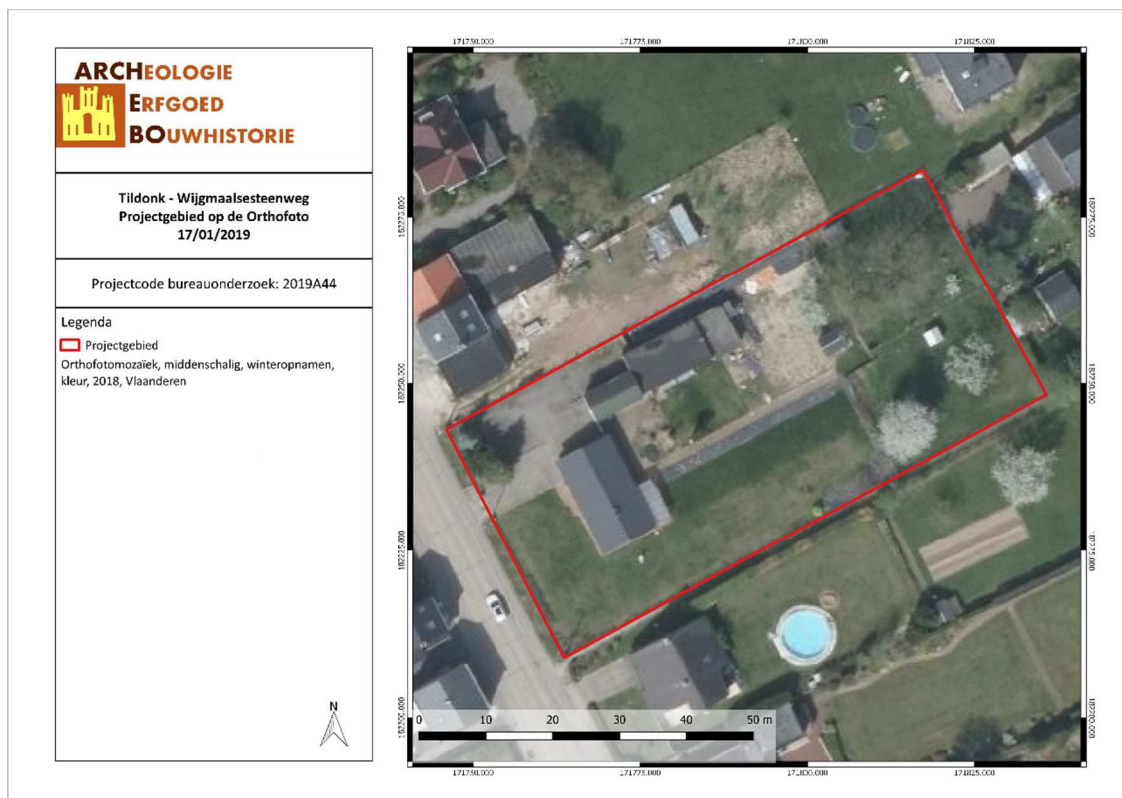
2 HUIDIGE & TOEKOMSTIGE SITUATIE

2.1 HUIDIGE SITUATIE

Het projectgebied ligt aan de Wijgmaalsesteenweg 123 in Tildonk, een deelgemeente van Haacht, gelegen in de Belgische provincie Vlaams-Brabant. In het midden van het terrein staan twee grote en twee kleinere gebouwen. Rond de bebouwing is het terrein verhard. Het zuiden en noordoosten bestaan uit gras. Volgens het gewestplan ligt het projectgebied volledig binnen 'Woongebieden met landelijk karakter'.

Figuur 5: Plan met huidige situatie (BVBA Landmeter GEENS Fr., 2019)

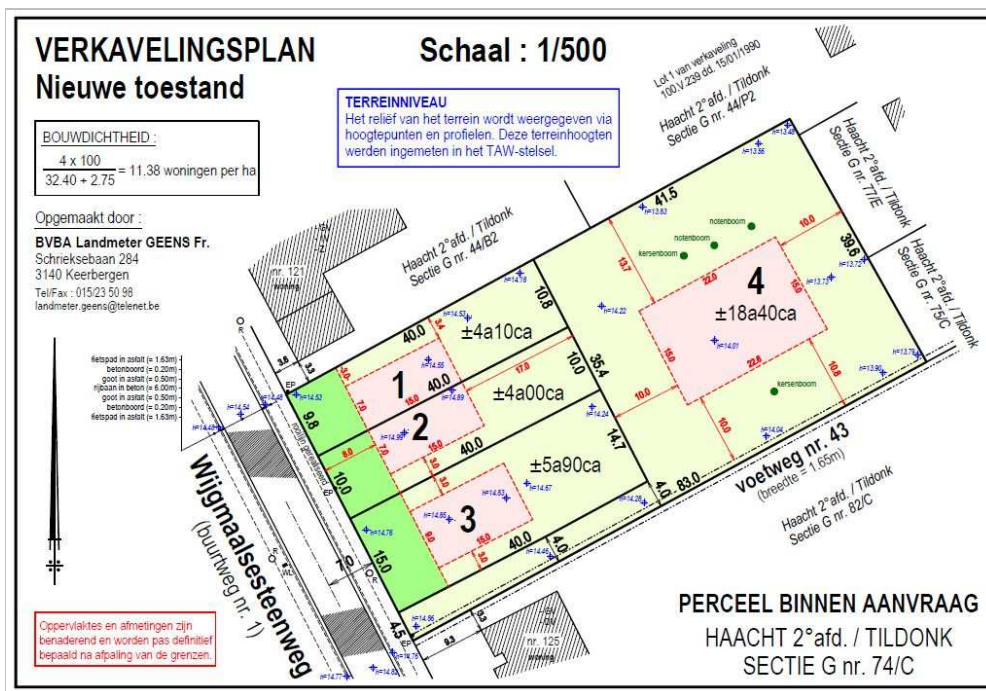

SCMO/18/09/21/4 - Digitale aanmaak

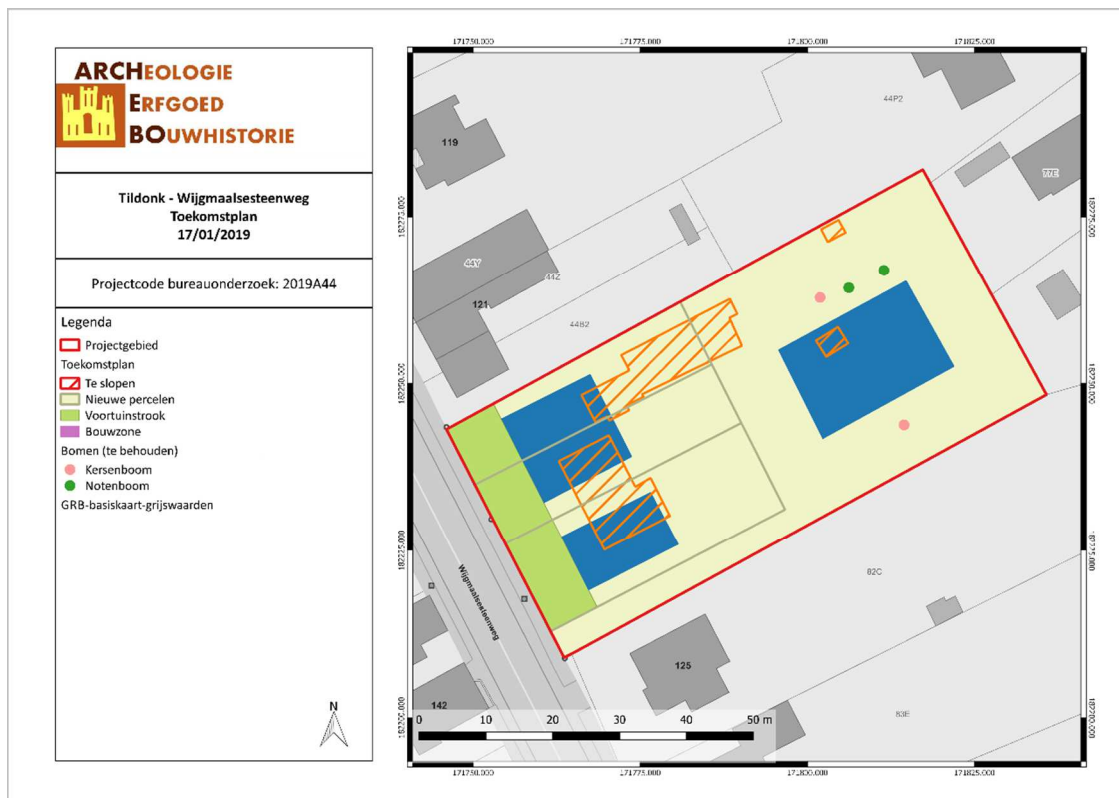
Figuur 6: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2019)

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

Op het projectgebied zal door de opdrachtgever de huidige bebouwing gesloopt worden. Vervolgens zal het terrein opgedeeld worden in vier nieuwe loten, elk voorzien van een bouwzone. Lot 1 zal ca. 410m² groot zijn, lot 2 ca. 400m², lot 3 ca. 590m² en lot 4 ca. 1840m². De bouwzones op lot 1 en 2 meten 7m x 15m, op lot 3 meet dit 9m x 15m en op lot 4 meet dit 15m x 22,6m. De totale oppervlakte van het projectgebied is ca. 3 144,41 m².

Figuur 7: Plan van de geplande verkaveling (BVBA Landmeter GEENS Fr., 2019)

TIWI/19/01/17/5 - Digitale aanmaak

Figuur 8: Situering van het projectgebied op Toekomstplan (ARCHEBO bvba, 2019)

3 BUREAUONDERZOEK

Het doel van de bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie.

In dit hoofdstuk wordt gebruik gemaakt van alle beschikbare kaarten van het plangebied, te weten de bodemkaart, geologische kaarten, bodemerosiekaart, bodemgebruikskaart en relevante historische kaarten. De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) werd gebruikt als uitgangspunt voor de bestudering van archeologische waarden in de omgeving van het plangebied.

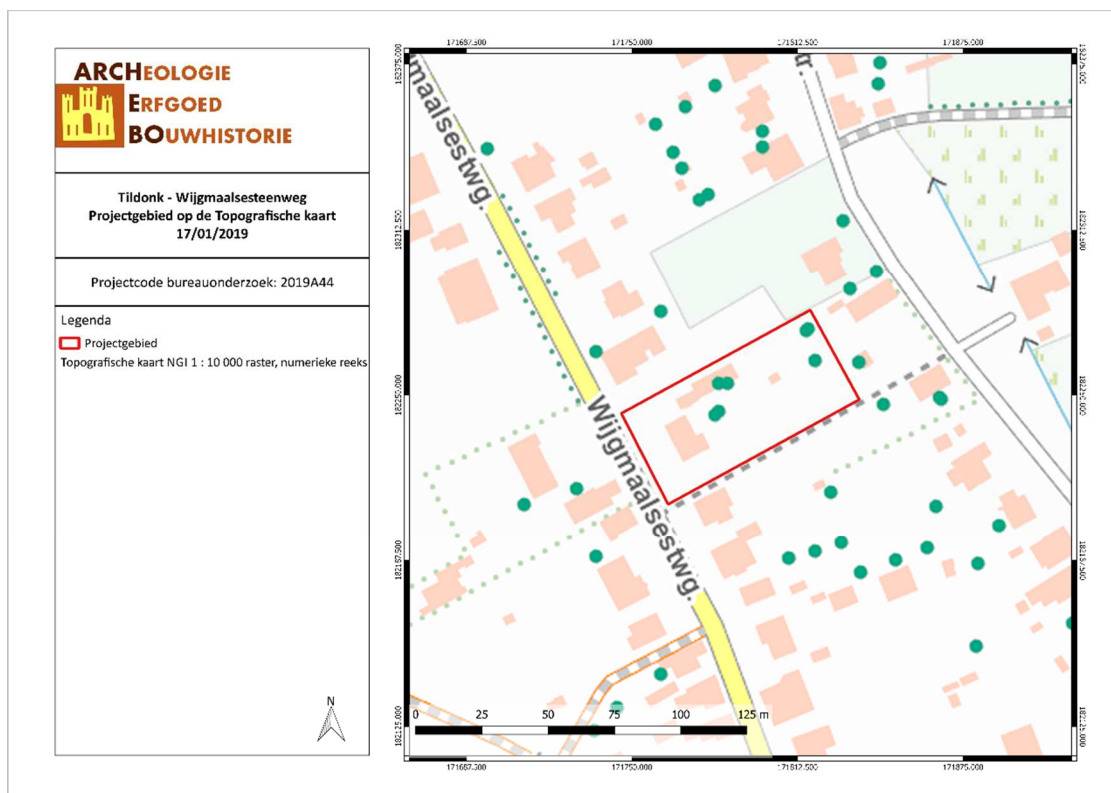
De gebruikte kaarten werden in georeferenciede vorm (Belge Lambert 1972) gebruikt in het programma QGIS. In dit programma werden de genoemde kaarten als lagen toegevoegd teneinde er de huidige en toekomstige situatie op te kunnen weergeven. Het plangebied werd bovendien op alle kaarten geplott om de oriëntatie op de kaarten te vergemakkelijken.

3.1 LANDSCHAPPELIJKE & BODEMKUNDIGE SITUERING

3.1.1 Topografische situering

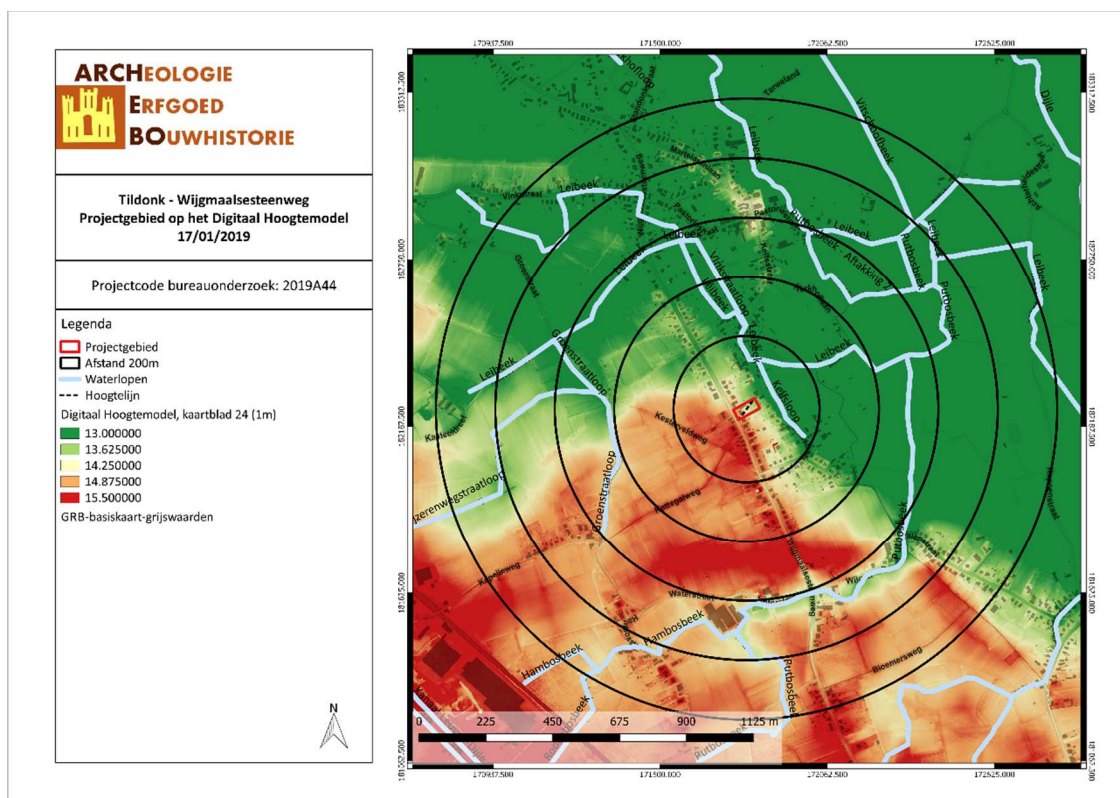
Het projectgebied ligt aan de Wijgmaalsesteenweg 123 in Tildonk, een deelgemeente van Haacht (Vlaams-Brabant). De gemeente Haacht heeft drie deelgemeenten, namelijk Haacht zelf, Wespelaar en Tildonk en de twee gehuchten Wakkerzeel en Kelfs. De gemeente Haacht wordt omringd door de gemeenten Bonheiden, Keerbergen, Tremelo, Rotselaar, Leuven, Herent, Kampenhout en Boortmeerbeek. Het projectgebied ligt op een zuidwest gerichte helling aan de Leibeek- en Kelfsloopvallei. De Leibeek stroomt ca. 150m ten noorden van het projectgebied, de Kelfsloop stroomt ca. 50m ten oosten van het terrein. Het projectgebied ligt volgens het Digitaal Hoogtemodel tussen ongeveer 13,5 en 15 meter boden de zeespiegel. Kadastraal ligt het terrein in Haacht, afdeling 2 (Tildonk), sectie G, perceelnummer 74C.

Gezien de topografische ligging op een zuidwest-gerichte helling en in de nabijheid van natuurlijke waterlopen (Leibeek en Kelfsloop), is er een verwachting op Steentijd. Bijkomstig ligt het projectgebied in een gradiëntzone van een natte vallei (Leibeek-vallei) naar een droog plateau. Dergelijke plaatsen zijn ideaal voor tijdelijke steentijkampementen.

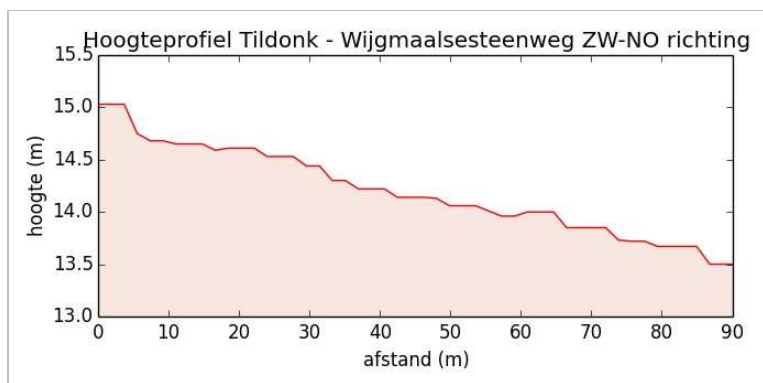
TIWI/19/01/17/6 - Digitale aanmaak

Figuur 9: Topografische kaart met situering van het projectgebied (Geopunt, 2019)

TIWI/19/01/17/7 - Digitale aanmaak

Figuur 10: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2019)

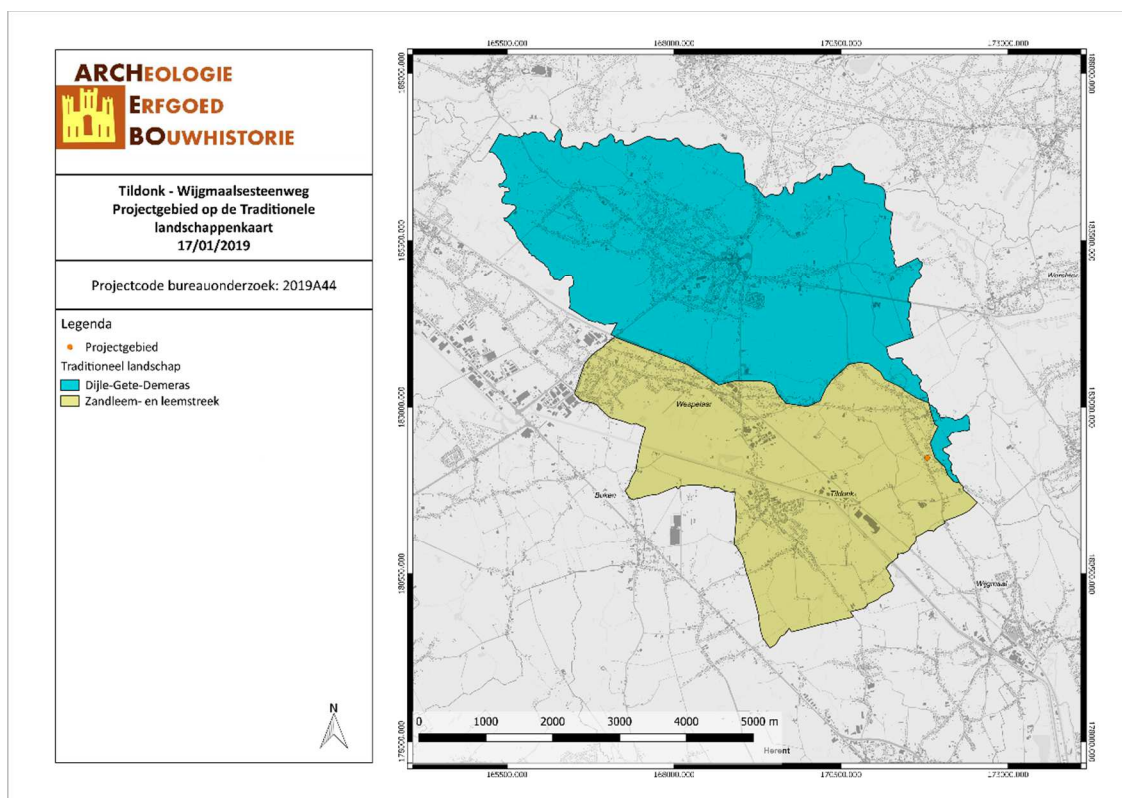

Figuur 11: Hoogteprofiel doorheen het plangebied in ZW-NO richting (Geopunt, 2019)

3.1.2 Geologie & landschap

3.1.2.1 Fysisch geografisch

Het projectgebied is volgens de Traditionele Landschappenkaart gekarteerd als 'Zandleem- en leemstreek'. De gehele gemeente Haacht wordt in het noorden gekarteerd als Dijle-Gete-Demer as en in het zuiden als 'Zandleem- en leemstreek'.

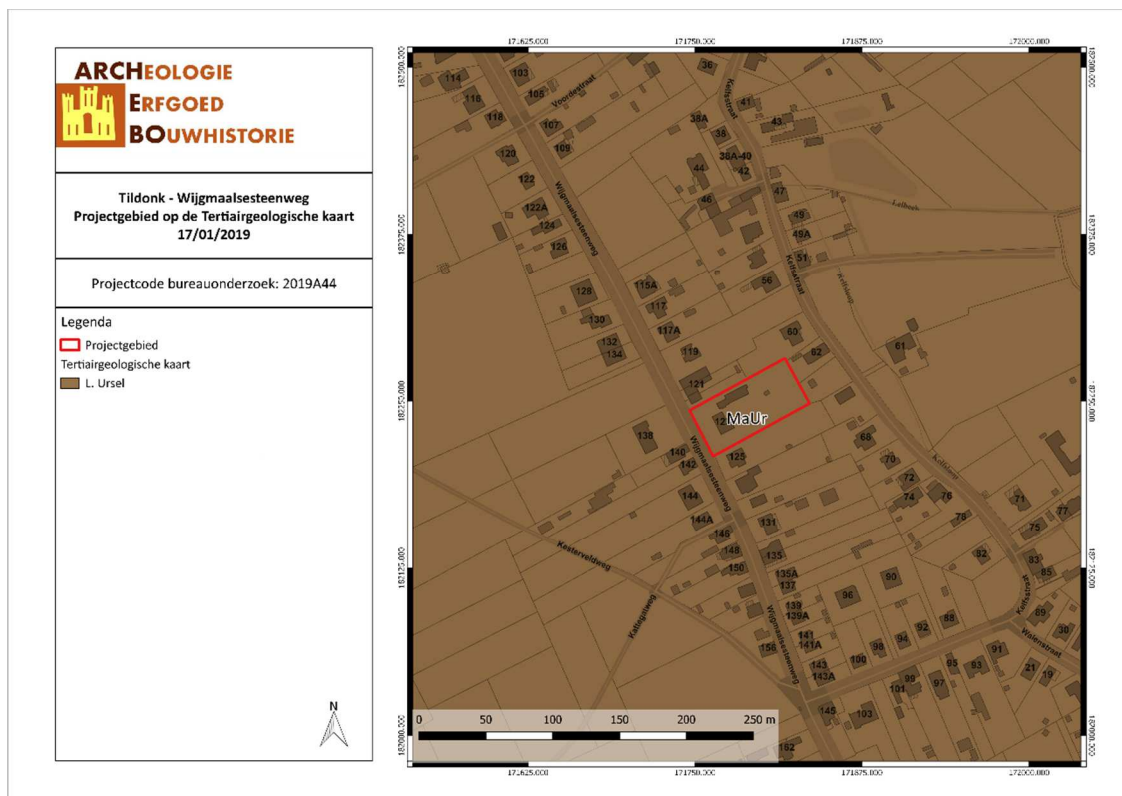
TIWI/19/01/17/8 - Digitale aanmaak

Figuur 12: Haacht aangegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Geopunt, 2019)

3.1.2.2 Paleogeen & neogeen (Tertiair)

Op basis van de Databank Ondergrond Vlaanderen bevindt het onderzoeksterrein zich binnen het Lid van Ursel (deel van de Formatie van Maldegem). Het Lid van Ursel bestaat uit grijsblauwe tot blauwe klei. De formatie is één van de zeven leden van de Formatie van Maldegem. Deze formatie bestaat uit een pakket van afwisselend grijs, glauconiethoudend fijn zand en grijsblauwe, eveneens

glauconiethoudende zware klei. Ze werd gevormd van het Laat-Lutetien tot en met het Bartonien (ongeveer 42 tot 37 miljoen jaar geleden).¹

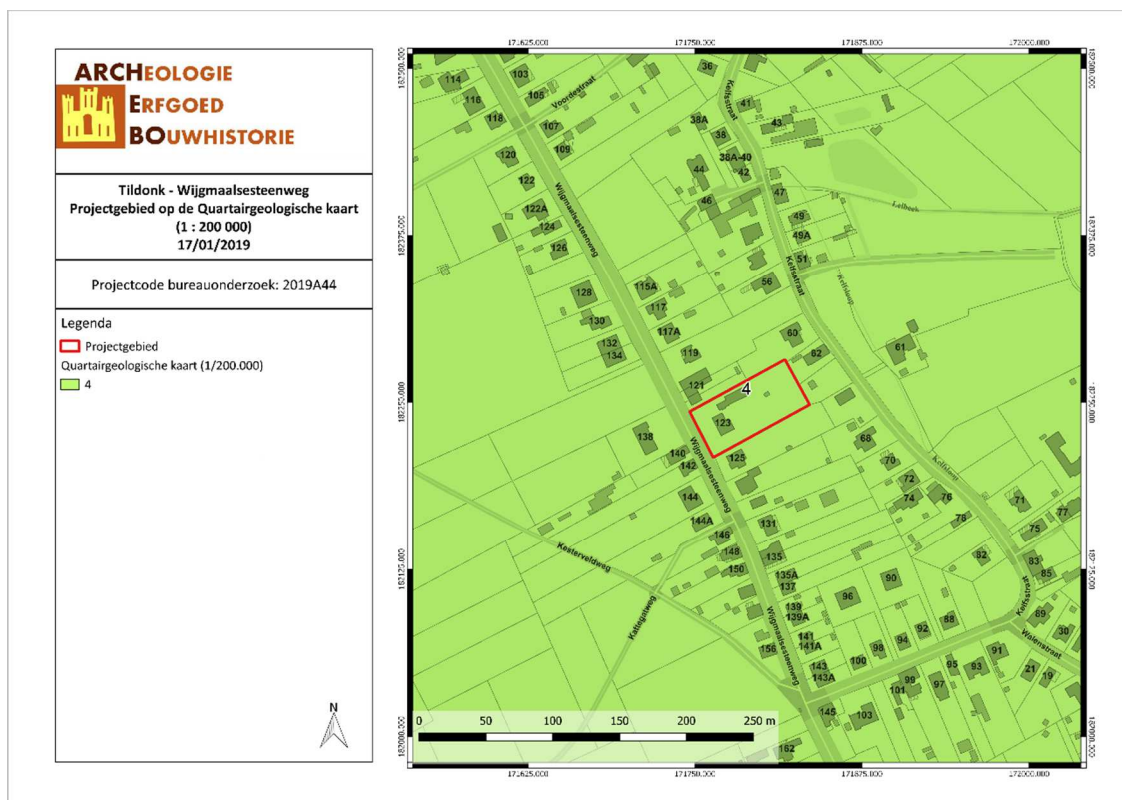
TIWI/19/01/17/9 - Digitale aanmaak

Figuur 13: Situering van het projectgebied op de Tertiairgeologische kaart (DOV, 2019)

3.1.2.3 Quartair

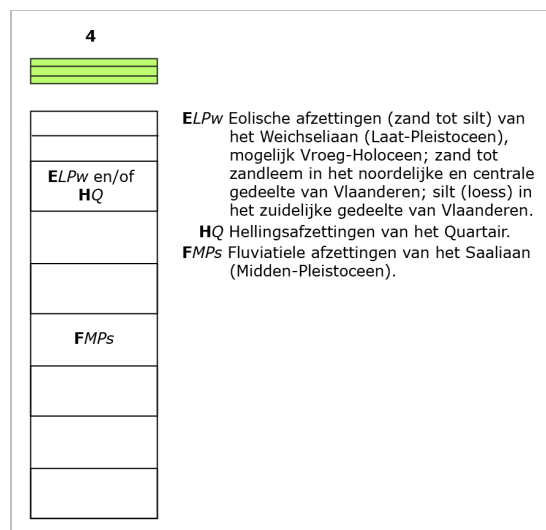
Volgens de quartairgeologische kaart (1/200.000) bevindt het projectgebied zich volledig binnen type 4. Dit type bestaat eveneens uit eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichseliaan. Het bestaat uit zand tot zandleem in het noordelijke en centrale gedeelte van Vlaanderen en silt (loess) in het zuidelijke gedeelte van Vlaanderen. Daarna volgen hellingsafzettingen van het Quartair. Vervolgens zijn fluviatiele afzettingen van het Saaliaan geregistreerd.

¹ "Formatie van Maldegem - Wikipedia", geraadpleegd 13 maart 2017, https://nl.wikipedia.org/wiki/Formatie_van_Maldegem.

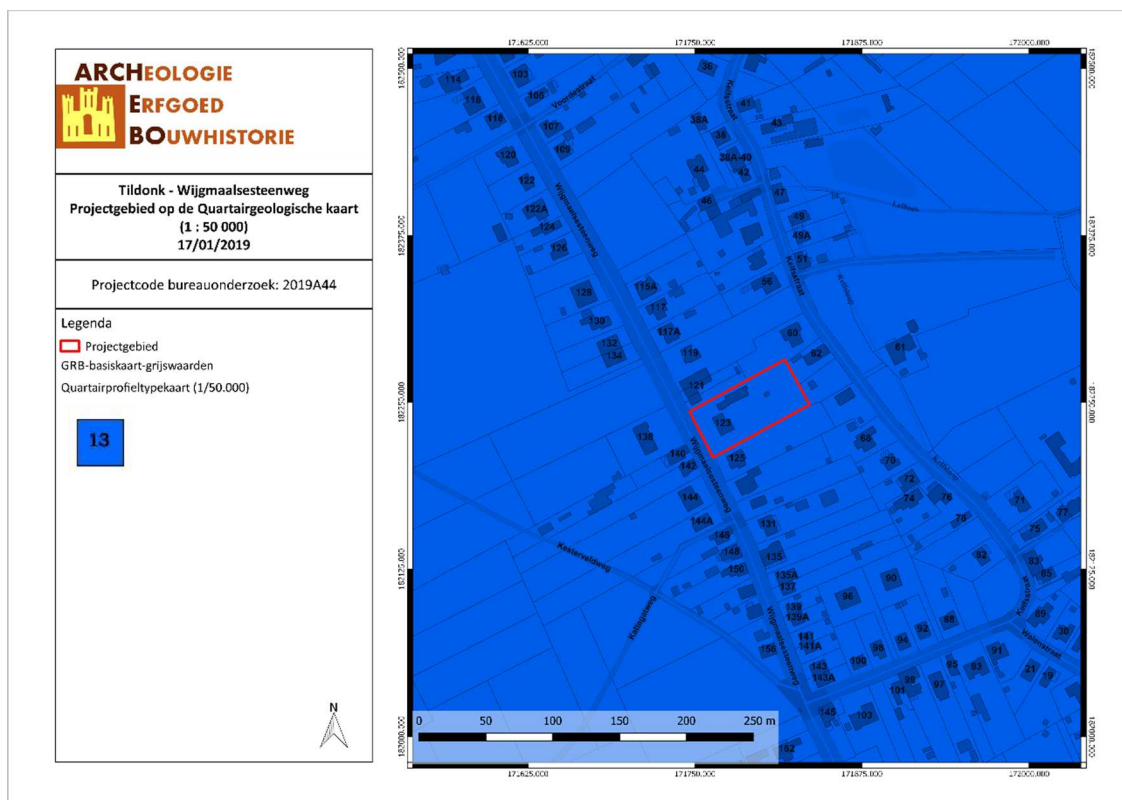
TIWI/19/01/17/10 - Digitale aanmaak

Figuur 14: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/200.000 (DOV, 2019)

Figuur 15: Uitleg van het type volgens de quartairgeologische kaart, schaal 1/200.000 (DOV, 2016)

Volgens de quartairgeologische kaart (1/50.000) kent het projectgebied type 13. Type 13 bestaat in de onderste laag uit tertiaire afzettingen. Deze afzettingen zijn mogelijk herwerkt aan de top. Boven deze tertiair afzettingen bevindt zich een laag uit de Formatie van Nieuwenrode, die bestaat uit fluviale afzettingen, bestaande uit zand tot grind. Bovenaan ligt een laag uit de Formatie van Gent. Deze bestaat uit zandige tot zandlemige eolische afzettingen, die bovenaan homogeen zijn. Deze homogene laag wordt mogelijk gevolgd door een alternatie van zand- en leemlagen.

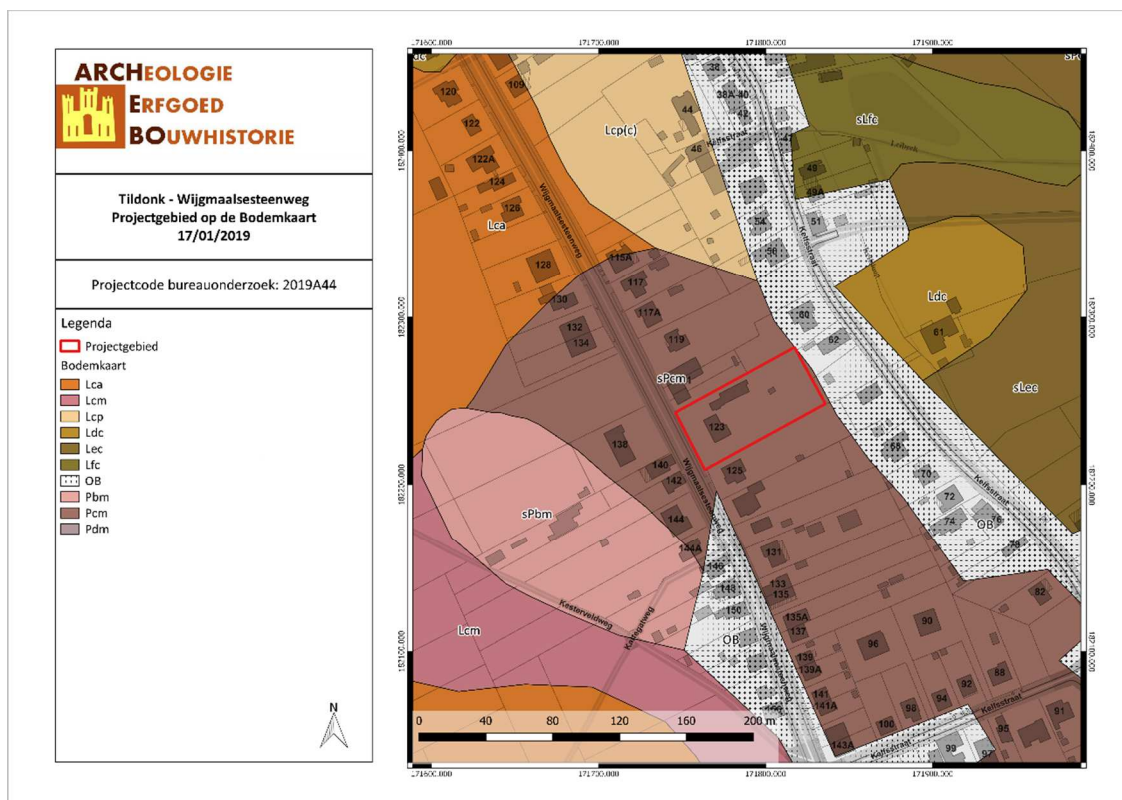
TIWI/19/01/17/11 - Digitale aanmaak

Figuur 16: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/50.000 (DOV, 2019)

3.1.2.4 Bodem, bodemkundig booronderzoek, erosie & bodemgebruik

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen wordt het projectgebied volledig omschreven als sPcm. sPcm-bodems zijn matig droge lichte zandleemgronden met een diepe antropogene humus A horizont en een zandsubstraat. De humeuze bovengrond is meer dan 60cm dik, de plaggenbodem rust op een dik humeuze dek, meestal onmiddellijk op een Podzol B. de roestverschijnselen beginnen tussen 60 en 90cm. De waterhuishouding is gunstig.²

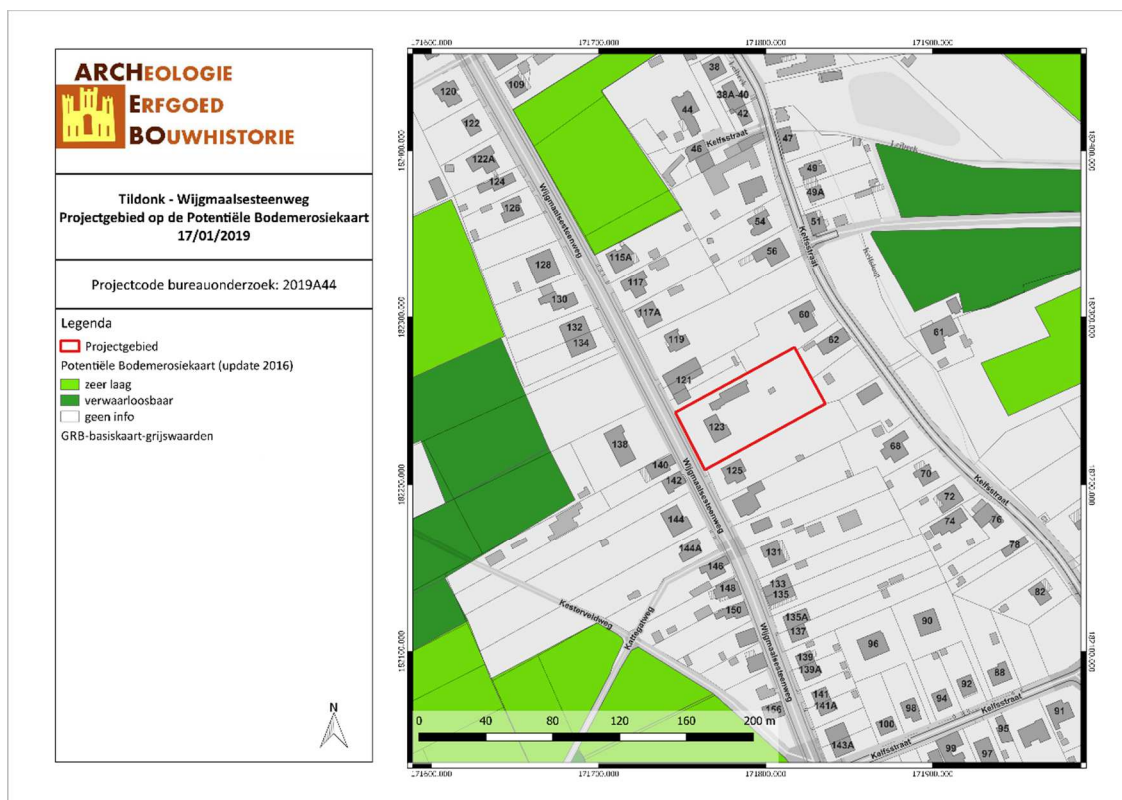
² E Van Ranst en C Sys, *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1 : 20 000)* (Gent: Laboratorium voor Bodemkunde, 2000), 106 en 155.

TIWI/19/01/17/12 - Digitale aanmaak

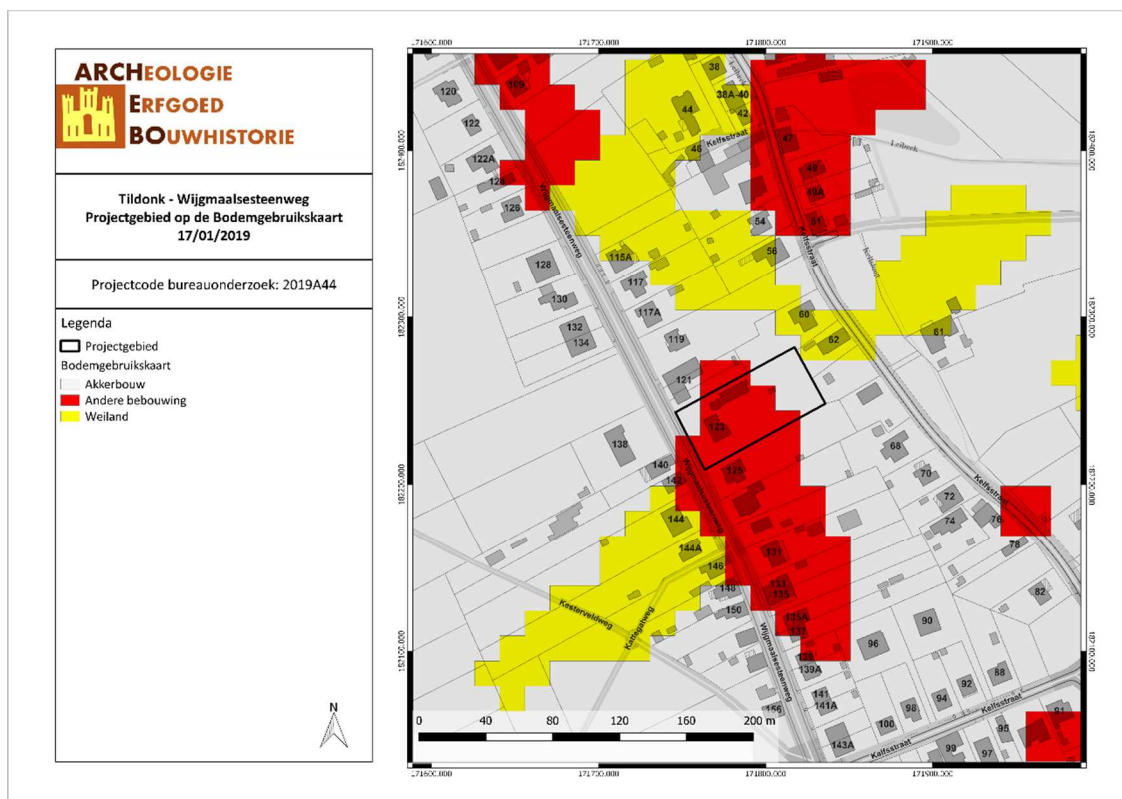
Figuur 17: Situering van het projectgebied op de bodemkaart Vlaanderen (DOV, 2019)

Op de Potentiële bodemerosiekaart is over het projectgebied geen informatie beschikbaar. In de omgeving wordt de bodem op het vlak van potentiële bodemerosie als 'zeer laag' en 'verwaarloosbaar' gekarteerd. Volgens de bodemgebruikskaart ligt het projectgebied grotendeels binnen 'Andere bebouwing', het noordoosten en de noordwestelijke hoek worden als 'Akkerbouw' gekarteerd.

TIWI/19/01/17/13 - Digitale aanmaak

Figuur 18: Situering van het projectgebied op de potentiële boderosiekaart (Geopunt, 2019)

TIWI/19/01/17/14 - Digitale aanmaak

Figuur 19: Bodemgebruik in de omgeving van het plangebied volgens de bodemgebruikskaart (Geopunt, 2019)

3.2 ARCHEOLOGISCHE EN ERFGOEDKUNDIGE DATA

3.2.1 Centrale Archeologische Inventaris (CAI)

Binnen het plangebied zelf zijn er geen archeologische waarden bekend. De Centrale Archeologische inventaris toont wel verschillende vondsten in de directe en ruime omgeving. Minder dan 200m ten noorden van het projectgebied, en verder noordwestwaarts, bevond zich een tijdelijk 18de-eeuw militair kampement (CAI 165410). Deze informatie werd aan het Agentschap bezorgd door Marc Brion. Tussen ca. 600m en 900m ten noorden van het terrein zijn sporen gevonden van een 18de-eeuws kamp (CAI 165411). Ca. 600m ten noorden van het projectgebied staat de Sint-Hubertuskerk. De oorspronkelijke kerk dateert uit de 16de eeuw (CAI 2472). Ongeveer 900m ten oosten van het projectgebied, en verder zuidoostwaarts, zijn sporen gevonden van een Laatmiddeleeuwse gracht (CAI 159026). Zo'n 750m ten zuidoosten van het terrein zijn tijdens een veldprospectie verschillende vondsten aangetroffen. Het betreft een klein ensemble van artefacten uit het Mesolithicum, waarin naast silex ook een weinig Wommersom en glimmerzandsteen zat. Er werden eveneens een kern voor microklingen uit bruine vleksilex, enkele afslagen, klingen en microklingen (meestal dik en niet verzorgd), een klingschrabber uit Wommersom met een schuine retouche op de linkerboord, een klingschrabber uit bruine silex, een steker op afknotting uit Wommersom, een onbepaalde microlithische spits uit bruine doorschijnende silex en een hiel van een gepolijste beitel aangetroffen (CAI 150688). Ongeveer 50m verder zuidoostwaarts zijn tijdens metaaldetectie een 18de-eeuwse munt (West Frisia 1765) en koperen munten, een fragment van een met de hand geslagen vingerhoed, een bikkel, een tandwieltje en een koperen Heilighangertje, met aan de ene zijde een voorstelling van Maria en aan de andere zijde een voorstelling van Jezus aan het kruis aangetroffen. Alle vondsten (buiten de West Frisia munt) konden niet nader gedateerd worden (CAI 219087). Ca. 1000m ten zuidoosten van het projectgebied zijn een klein ensemble uit silex en ook een weinig Wommersom en glimmerzandsteen uit het Mesolithicum aangetroffen. De afslagen zijn niet talrijk, er werden geen klingen aangetroffen en veel microklingen zijn gebroken. Daarnaast werden een spits met een schuine, steile afknotting en een ongeretoucheerde basis uit Wommersom, een microkling uit glimmerzandsteen en een microkling uit bruine doorschijnende silex (CAI 150689) aangetroffen.

Tussen ca. 400 en 600m ten zuiden van het projectgebied zijn een Groma of schietlood, bouw materiaal, tweemaal Romeinse munten met de afbeelding van keizer Marcus Aurelius en keizer Antoninus Pius aangetroffen, allen daterend uit de Midden-Romeinse Tijd. De munten waren nog in een redelijke staat, hoewel het platina onherstelbaar aangetast is. Daarnaast werden op deze locatie een Romeinse munt met keizer Trajanus en vier 18de-eeuwse Maria Theresia munten (ad usum belgii austr) gevonden tijdens metaaldetectie (CAI 207504). Ca. 500m ten zuiden van het terrein zijn een Romeinse munt uit de Midden-Romeinse tijd en een 19de-eeuwse munt met opschrift NAPOLEON DEMI FRANC 1808 A gevonden tijdens metaaldetectie (CAI 211980). Op de Romeinse munt is mogelijk Faustina Major, de vrouw van Marcus Aurelius weergegeven. De munt heeft een diameter van 29mm en weegt 13,19 gram. Op CAI-locatie 325 is tijdens veldprospectie lithisch materiaal uit de Steentijd aangetroffen. Ca. 600m ten zuiden van het projectgebied zijn in 1987 werden tijdens een veldprospectie stenen artefacten uit de Steentijd aangetroffen en in 2010 een silex chip. Tijdens een mechanische prospectie werden op deze locatie ook een 20ste-eeuwse kogelhuls en een niet-nader gedateerde, ovale, NO-ZW georiënteerde kuil aangetroffen. De kuil was in doorsnede komvormig en 22cm diep (CAI 303). Ca. 50m verder zuidwaarts is tijdens een veldprospectie aardewerk uit de Midden-Romeinse Tijd gevonden (CAI 360). Ca. 700m ten zuiden van het projectgebied zijn in 1998 drie grote afvalkuilen, kuilen en paalgaten uit de Vroege Middeleeuwen aangetroffen. In de (afval-)kuilen en paalgaten werden ceramiek en dierlijke en plantaardige resten gevonden. De sporen waren door een moderne drainagegreppel verstoord en hadden sterk te lijden onder slechte weersomstandigheden. In 2010 werden op deze locatie twee kuilen en twee paalkuilen aangetroffen, waarin men fragmenten Maaslands wit en grijsbakkend aardewerk heeft gevonden (CAI 488). Deze sporen en vondsten werden aangetroffen tijdens mechanische

prospectie en opgravingen. Eveneens ca. 700m ten zuiden van het terrein zijn vermoedelijk sporen van een perceelsgreppel uit de Nieuwe Tijd aangetroffen tijdens een mechanische prospectie (CAI 164156). Tenslotte zijn tussen ca. 800m en 1200m ten zuiden van het projectgebied in 1988 tijdens een opgraving menselijke beenderen in een geïsoleerd brandrestengraf, een vijftal houtskoolresten, een tiental greppels, paalkuilen en grachten aangetroffen. De vondsten dateren uit de Late IJzertijd. In 2010 werden er verschillende greppels en (paal)kuilen uit de Late IJzertijd aangetroffen, die gerelateerd kunnen worden aan de eerste sporen. Er werden in 2010 geen artefacten uit deze periode aangetroffen. Daarnaast werden er in 2010 een greppel met verbrande leem uit de Romeinse Tijd en een randfragment van een Romeinse tegula gevonden tijdens een mechanische prospectie (CAI 490).

Ten westen van het projectgebied zijn eveneens meerdere CAI-locaties geregistreerd. Ca. 500m van het terrein zijn sporen van een drieschepige bootvormige houtbouw uit de Volle Middeleeuwen gevonden. Het gaat om een Einzelhof, dat NO-ZW georiënteerd stond en ca. 14 x 7m groot was. Op deze locatie werd eveneens een zeer dichte concentratie aan aardewerk gevonden, namelijk 350 stuks Andenne-aardewerk. In 2010 werd weer een bootvormige constructie aangetroffen. Deze lag NW-ZO georiënteerd en was 18 x 9 m groot. Er werden eveneens 25 fragmenten dierlijk bot, Rijnlands roodbeschilderd aardewerk (900-1200 n. Chr.) en Maaslands wit aardewerk aangetroffen. Daarnaast werden er op deze locatie ook enkele waterputten, een spieker, greppels en paalkuilen uit de Volle Middeleeuwen gevonden. Deze sporen en vondsten werden aangetroffen tijdens een veldprospectie, de controle van de werken, een mechanische prospectie en opgravingen (CAI 489). Ca. 700m ten westen van het projectgebied is een NW-ZO georiënteerde greppel aangetroffen tijdens een mechanische prospectie. In de greppel bevonden zich geen vondsten, waardoor deze niet nader gedateerd kon worden (CAI 164155). Ca. 800m van het terrein is een ronde kuil (max. 32 cm diep) aangetroffen. De vulling bestond uit 3 lagen en in de bovenste laag werden een fragment handgevormd aardewerk, gemagerd met chamotte en organisch materiaal aangetroffen. De kuil, het aardewerk en het organisch materiaal dateren mogelijks uit de Late IJzertijd of de (vroeg-)Romeinse periode. De vondsten werden aangetroffen tijdens een mechanische prospectie (CAI 164154). Tussen ca. 650 en 850m ten westen van het projectgebied zijn enkele scherven ruwwandig aardewerk uit de 2de-3de eeuw (Midden-Romeinse Tijd) en Andenne-keramiek uit de 11de-13de eeuw (Volle Middeleeuwen) aangetroffen (CAI 289). Ongeveer 800m ten westen van het terrein is lithisch materiaal uit de Steentijd gevonden tijdens een veldprospectie (CAI 365). Ca 1000m ten westen van het terrein stond een Laatmiddeleeuwse motte, die reeds verdwenen is. In de Late Middeleeuwen zou hier eveneens een potstal hebben gestaan, die bij recente verbouwingen zijn gedicht en genivelleerd (informatie van Veerle Lauwers) (CAI 10177).

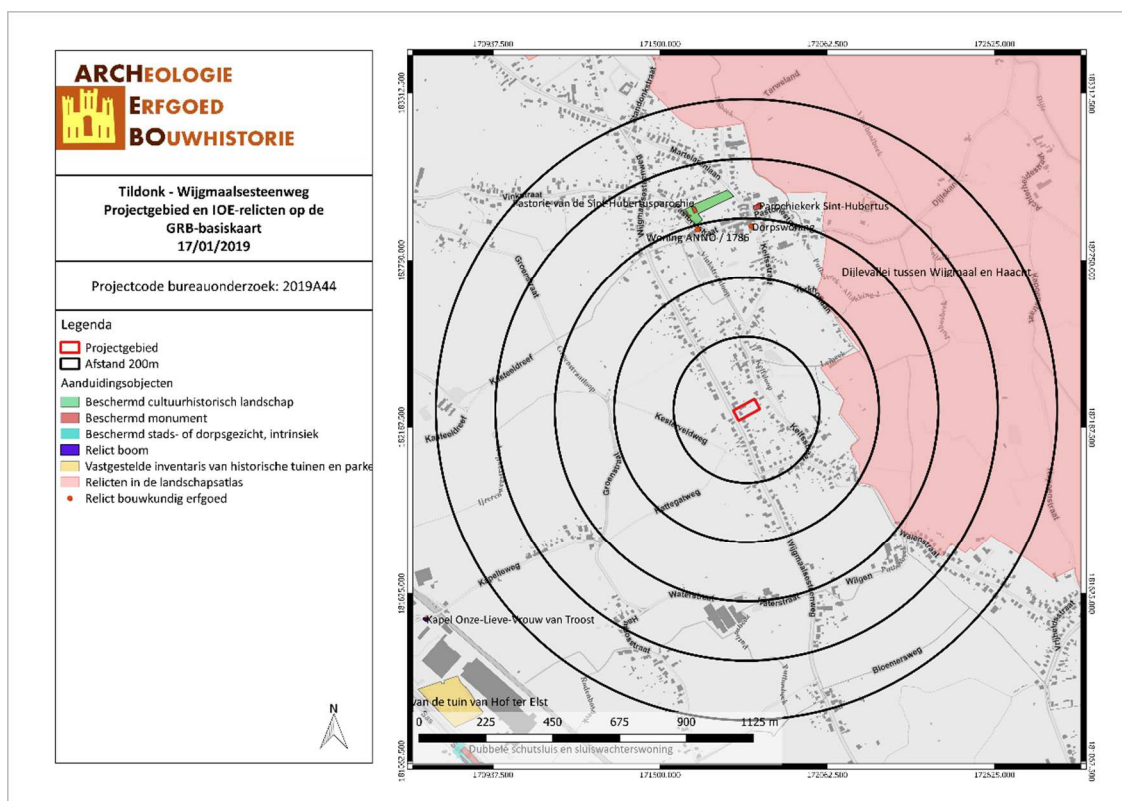
In de ruime omgeving van maximum 1000 meter bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft onder meer:

CAI-Locatie	Beschrijving	Datering
159026	De Vesten	Middeleeuwen
207504	Kesterveld3	Romeinse Tijd
2472	Sint-Hubertuskerk	Nieuwe Tijd
150688	Walenstraat I	Steentijd
150689	Walenstraat II	Steentijd
10177	Dormaalhof	Middeleeuwen
211980	Kesterveld4	Romeinse Tijd
219087	Wilgen	Nieuwe Tijd
488	Waterstraat/D16	Middeleeuwen
489	Groenstraat/D15	Middeleeuwen

Voor deze plaatsen wordt in de eerste plaats metaaldetectie en een landschappelijk bodemonderzoek d.m.v. boringen opgelegd, mogelijks gevolgd door verkennend en waarderend boren, een proefsleuvenonderzoek en een opgraving.³

3.2.3 Inventaris Onroerend Erfgoed (IOE)

De Inventaris van het onroerend erfgoed biedt een overzicht van waardevol erfgoed in Vlaanderen. Zowel bouwkundig, archeologisch, landschappelijk als varend erfgoed zijn opgenomen in deze databank, goed voor meer dan 83.000 erfgoedobjecten in totaal. Op basis van diverse zoekcriteria kan er heel gericht naar de verschillende erfgoedobjecten gezocht worden. Erfgoedobjecten kunnen vastgesteld en/of beschermd zijn.⁴ Binnen het projectgebied bevinden zich geen vastgestelde en/of beschermde erfgoedobjecten. Ten noorden van het terrein staan de Parochiekerk Sint-Hubertus (relict bouwkundig erfgoed (ID 41864) en beschermd monument (ID 1521)), de Pastorie van de Sint-Hubertusparochie (relict bouwkundig erfgoed (ID 41867) en beschermd monument (ID 1534)), de Pastorie van de Sint-Hubertusparochie: pastorietaan (ID 1541, beschermd cultuurhistorisch landschap + opgenomen in vastgestelde inventaris van historische parken en tuinen), een dorpswoning (relict bouwkundig erfgoed, ID 41865) en een woning ANNO 1796 (relict bouwkundig erfgoed, ID 41866). Ten oosten bevindt zich de Dijlevallei tussen Wijgmaal en Haacht (relict in de landschapsatlas, relict ID 300492).

TIWI/19/01/17/16 - Digitale aanmaak

Figuur 21: Kaart met situering van het projectgebied en IOE-relicten op GRB-basiskaart (IOE, 2019)

³ Natasja Reyns en Liesbeth Claessens, "Archeologienota Haacht - Hambos (project 21921)", Verslag van Resultaten (Temse: All-Archeo bvba, 2017), 8, 31; Natasja Reyns en Liesbeth Claessens, "Programma van maatregelen: Haacht - Hambos", Programma van Maatregelen (Temse: All-Archeo bvba, 2017), 5-9.

⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed, "Inventaris Onroerend Erfgoed", geraadpleegd 17 januari 2018, <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/>.

3.3 HISTORIEK EN CARTOGRAFISCHE BRONNEN

3.3.1 Onderzoek historische bronnen

Toponymie en geschiedenis van Tildonk⁵

De oudste vermelding van Tildonk treffen we aan in 1107 in de familienaam van Reinerus de 'Thioldunc'. Daarnaast wordt de plaats Tildonk vermeld als Tildunc (1129, 1148, 1151, 1157, 1146-59, kort vóór 1164, 1217 en 1225), Tildunch (1140), Thyldunch (1140 en 1159), Thildonc (1e helft 13^e), Thildunc (1154), Tyldunch (1159), Tioldunc (± 1160 en 1173), Tyeldunc (1164), Thioldunc (± 1175) en tenslotte Tioldonc (1181). De naam bestaat uit twee Middeleeuwse woorden, namelijk 'Til', wat bos betekent, en 'donk', wat verhevenheid betekent.

Tijdens de 12de eeuw woonden de ridder van Tildonk, vertrouwelingen van de hertog van Brabant in twee motten, namelijk de Oudenborg en de Nieuwenborg. De Nieuwenborg stond op de plaats van het huidige 'Kasteeltje', de hoeve van Lalaing (een beschermd gebouw). In 1699 werd Tildonk een graafschap ten gunste van Charles L'Archier. Nadien kwam het in handen van de familie de Lalaing. Sinds 1750 wordt Tildonk doorsneden door het kanaal Leuven-Dijle en sinds 1837 door de spoorweg Mechelen-Leuven. In 1821 werd het Ursulinenklooster opgericht in opdracht van Joannes Cornelius Martinus Lambertz. In 1976 werd Tildonk uitgeroepen tot Bloemendorp. Een jaar later, bij de gemeentefusies, fusioneerde Tildonk met Haacht, Wespelaar, Wakkerzeel en Kelfs tot de gemeente Haacht.

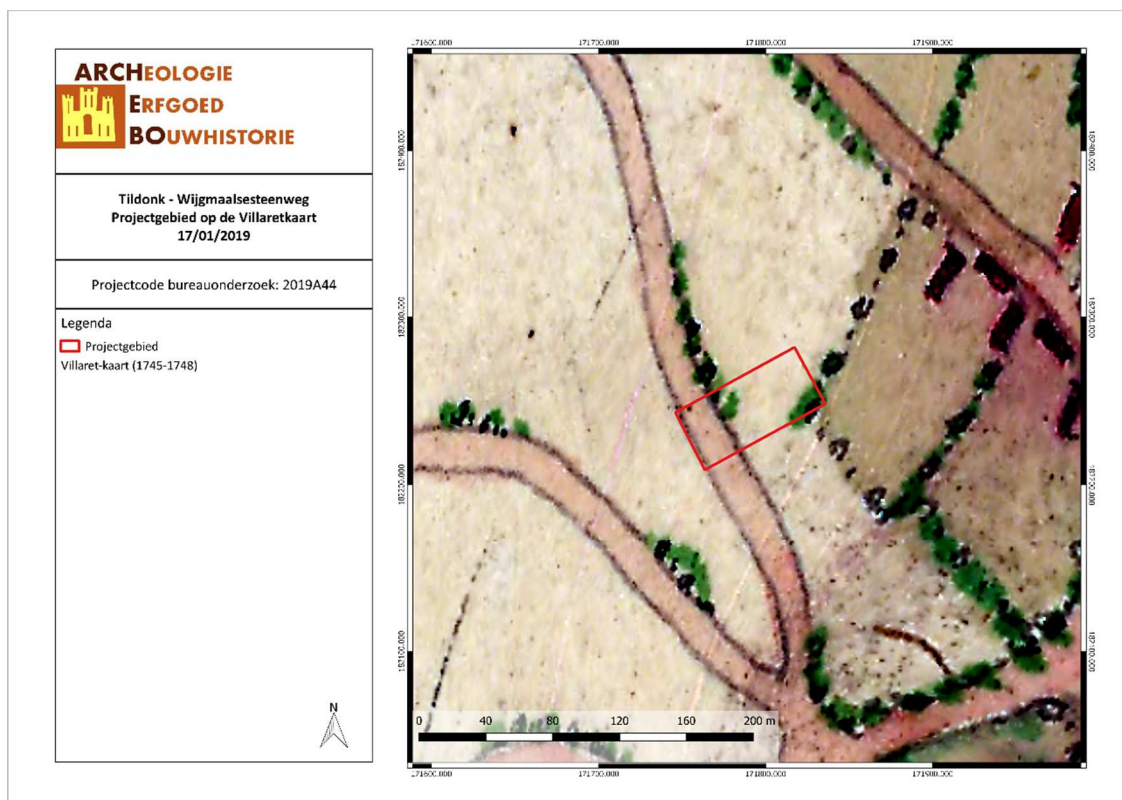
3.3.2 Historische situatie aan de hand van cartografische bronnen

Een belangrijke bron van informatie wordt geleverd door het historisch kaartmateriaal. Dit om na te gaan of er bebouwing is geweest op het terrein in historische tijden, of dat het landgebruik van het perceel is gewijzigd doorheen de tijd. Hierbij moet wel rekening gehouden worden met het feit dat de eerste bruikbare kaarten pas vanaf de 16de eeuw of later voorhanden zijn.

Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op kaarten geen garantie dat er geen bebouwing is geweest. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijkere bouwwerken zoals kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er weinig of geen aandacht voor de burgerlijke architectuur. Pas vanaf de 19de eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kaarten. Mogelijk eerder aanwezige middeleeuwse structuren waren misschien reeds verdwenen.

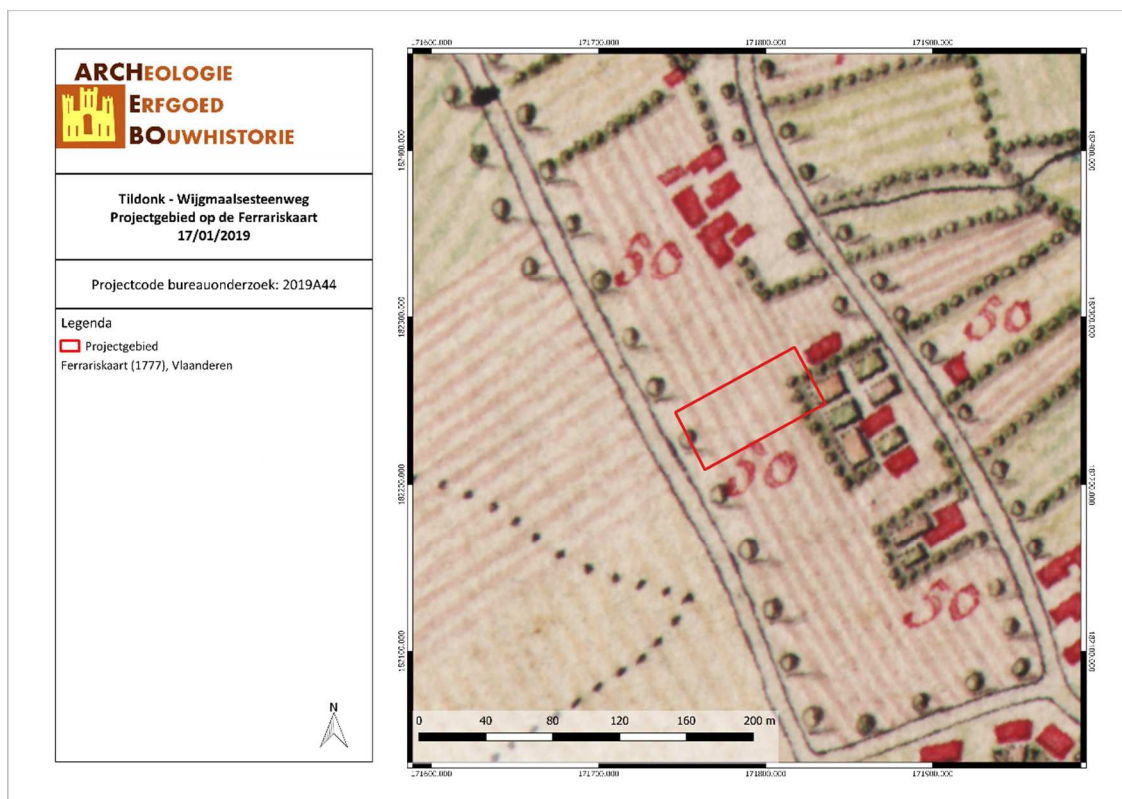
Vooreerst worden enkele pre-19de -eeuwse cartografische bronnen behandeld zoals de Villaretkaart en de Ferrariskaart. Op de Villaretkaart (ca. 1745-48) is het projectgebied onbebouwd. Door het westen van het terrein loopt een weg. Langs deze weg en in het oosten van het terrein staat begroeiing. Het centrum en oosten zijn niet specifiek gekarteerd. Op de Ferrariskaart valt af te leiden dat het projectgebied rond 1777 gebruikt werd als akkerland. In het oosten liggen eveneens kleine akkers, gescheiden van de grote akkers door een haag, die bij de bebouwing ten oosten van het projectgebied horen. Het projectgebied zelf is onbebouwd.

⁵ "Tildonk", in *Wikipedia*, geraadpleegd 17 januari 2019, <https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Tildonk&oldid=52850911>;
"Maurits Gysseling: Toponymisch Woordenboek (1960) p. 967", geraadpleegd 17 januari 2019,
<http://bouwstoffen.kantl.be/tw/facsimile/?page=967>.

TIWI/19/01/17/17 - Digitale aanmaak

Figuur 22: Detail uit de Villaretkaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2019)

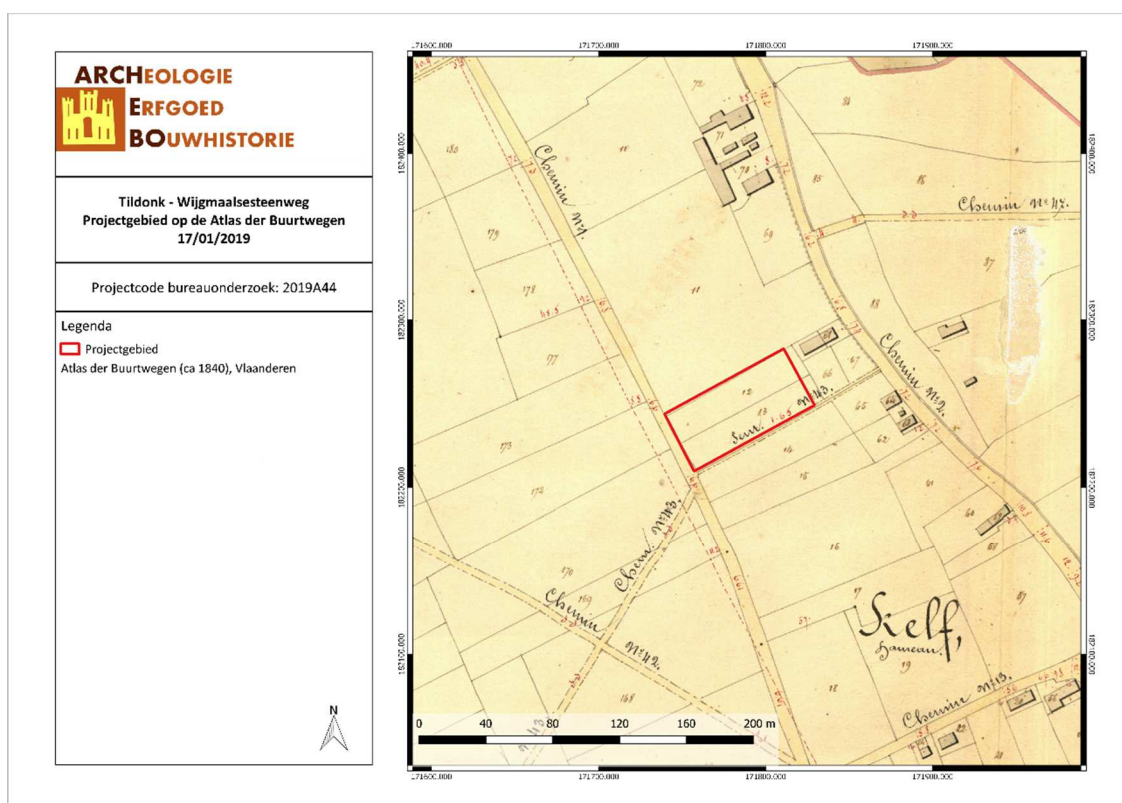

TIWI/19/01/17/18 - Digitale aanmaak

Figuur 23: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2019)

Vervolgens worden vier cartografische bronnen uit de 19de eeuw vergeleken. De Atlassen der Buurtwegen werden opgemaakt in uitvoering de wet van 10 april 1841. De atlas maakt een onderscheid in buurtwegen en voetwegen (sentiers). Per toenmalige gemeente werd een atlas opgemaakt, met uitzondering van een aantal stadskernen.⁶ De kaarten Vandermaelen of Vandermaelenkaarten zijn een verzameling van historische kaarten van België, gemaakt door Philippe Vandermaelen (1795-1869). Deze kaarten geven een gedetailleerd beeld van heel België en worden beschouwd als de opvolger van de Ferriskaarten uit de periode 1771-1778. Met de Popp-kaarten wordt de verzameling van kadasterkaarten bedoeld die in de 19de eeuw uitgegeven werd door de Brugse drukker-uitgever Philippe Chrétien Popp (1805-1879). Een vierde bron is de topografische kaart van 1873.

Op 19de-eeuwse cartografische bronnen is het terrein onbebouwd weergegeven. De Atlas der Buurtwegen toont dat het projectgebied kruist met de percelen 12 en 13 en een zeer smalle strook in het noordwesten van het terrein met perceel 11. Ten zuiden loopt de *Sentier n° 43* en ten westen loopt de *Chemin n° 1*. Over het landgebruik rond deze periode geeft deze kaart geen informatie. De Vandermaelenkaart toont het projectgebied niet specifiek gekarteerd. Er kan dus geen uitspraak gedaan worden over het gebruik van het terrein gedurende deze periode. Op de Popp-kaart ligt het projectgebied binnen percelen 73 en 74 en kruist in het oosten met percelen 75 en 76. De percelen 73, 74 en 75 zijn in het bezit van Petrus-Franciscus Vandeveld, een koopman in hout uit Tildonk en worden in de Popp-legger beschreven als 'Land' (73), 'Huis' (74) en 'Hof' (75). Op de Popp-kaart is echter geen bebouwing te zien. Perceel 76 is in het bezit van Guillelmus Weltens, een landbouwer uit Tildonk en wordt omschreven als 'Hof'. De topografische kaart van 1873 toont dezelfde situatie als de Vandermaelenkaart.

TIWI/19/01/17/19 - Digitale aanmaak

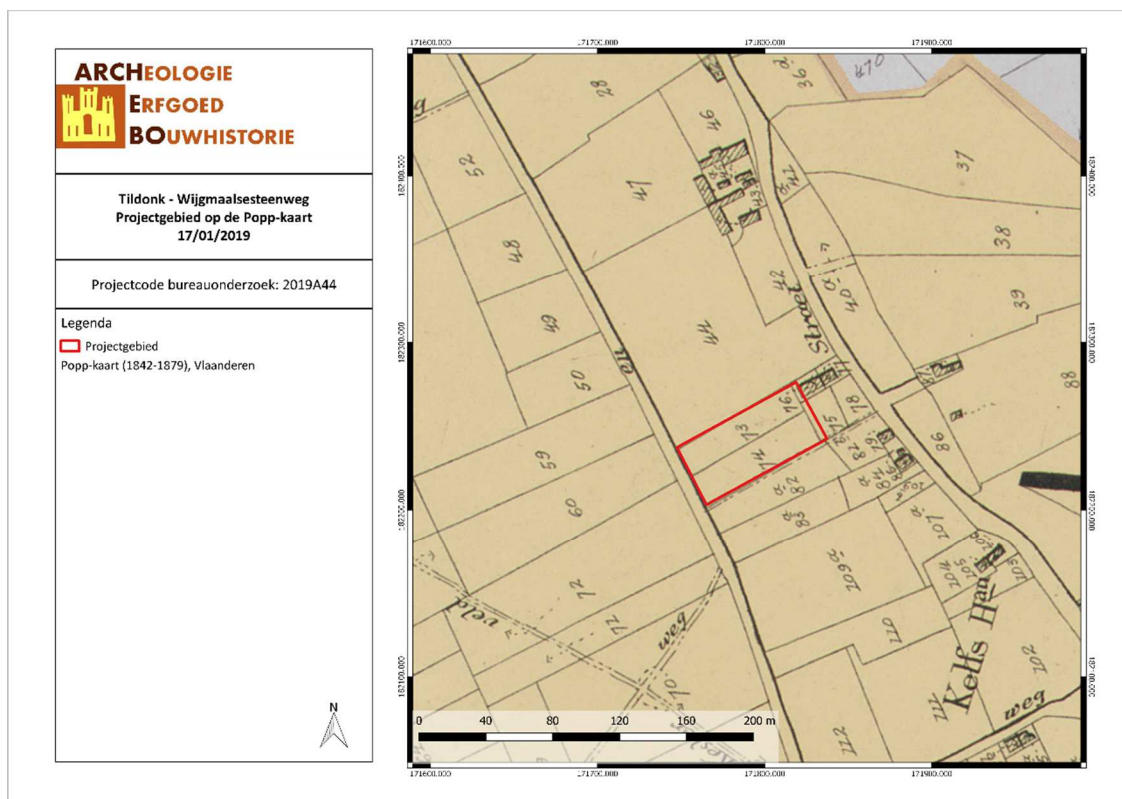
Figuur 24: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (Geopunt, 2019)

⁶ Geopunt Vlaanderen, "Atlas der Buurtwegen", geraadpleegd 2 januari 2018, <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.

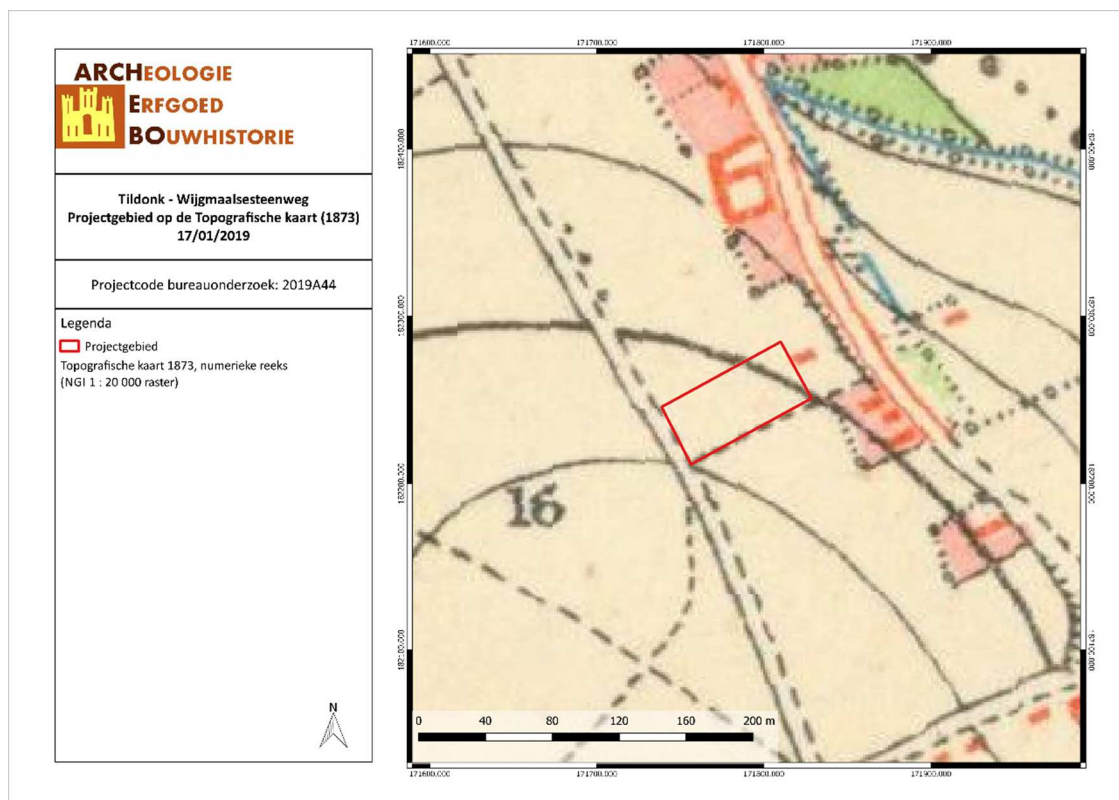
TIWI/19/01/17/20 - Digitale aanmaak

Figuur 25: Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (Geopunt, 2019)

TIWI/19/01/17/21 - Digitale aanmaak

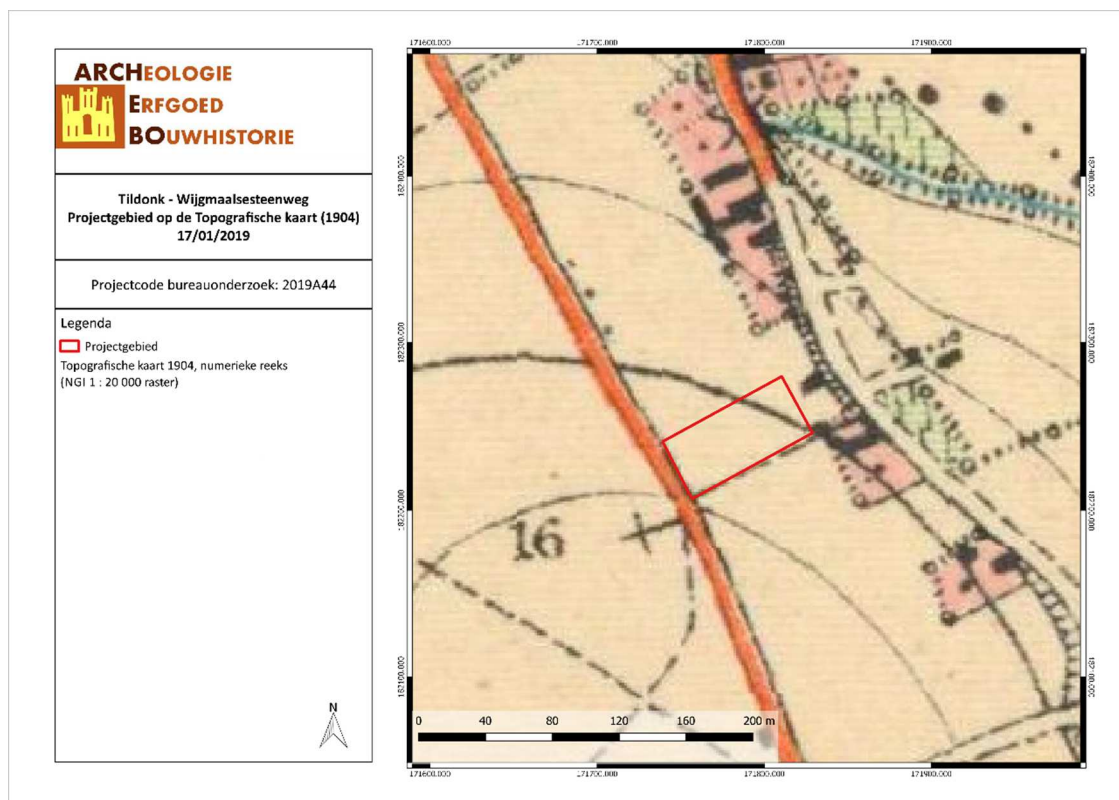
Figuur 26: Situering van het projectgebied op de Poppkaart (Geopunt, 2019)

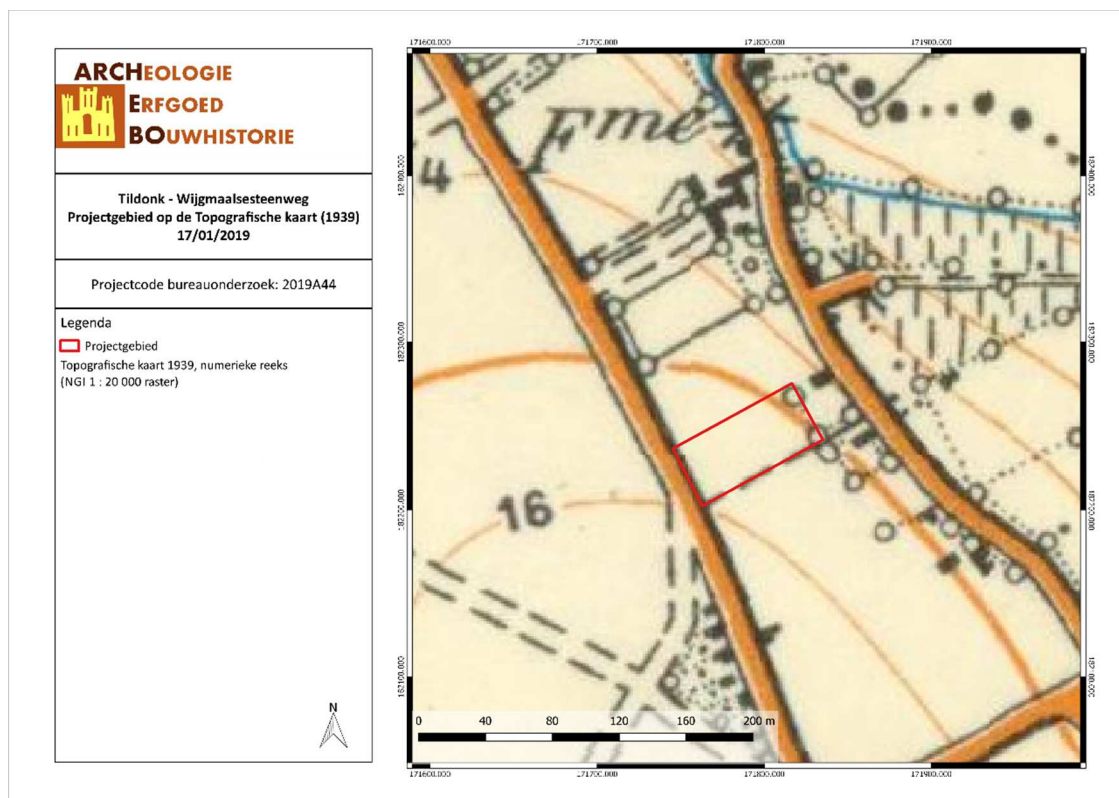
TIWI/19/01/17/22 - Digitale aanmaak

Figuur 27: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1873 (Cartesius, 2019)

Vervolgens worden er topografische kaarten en luchtfoto's uit de 20ste en 21ste eeuw vergeleken. Op de topografische kaart van 1904, 1939 en 1969 wordt dezelfde situatie weergegeven als op de topografische kaart van 1873. De eerste bebouwing verschijnt op de topografische kaart van 1981-1989 en op de luchtfoto van 1979-1990. Deze bebouwing is dus geplaatst tussen 1969 en ca. 1979. Tussen ca. 1990 en ca. 2000 breidt de bebouwing verder uit tot haar huidige situatie en tussen 2012 en 2013 breidt tenslotte de verharding ten oosten van de gebouwen verder uit.

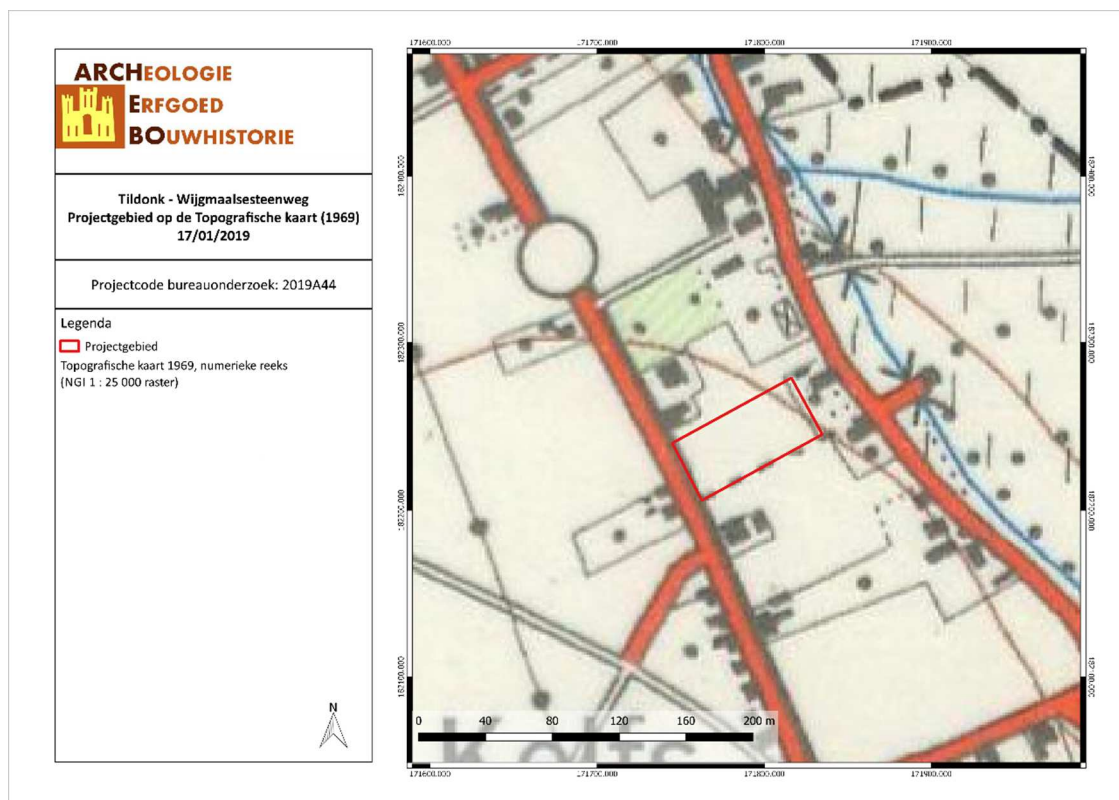

TIWI/19/01/17/23 - Digitale aanmaak

Figuur 28: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1904 (Cartesius, 2019)

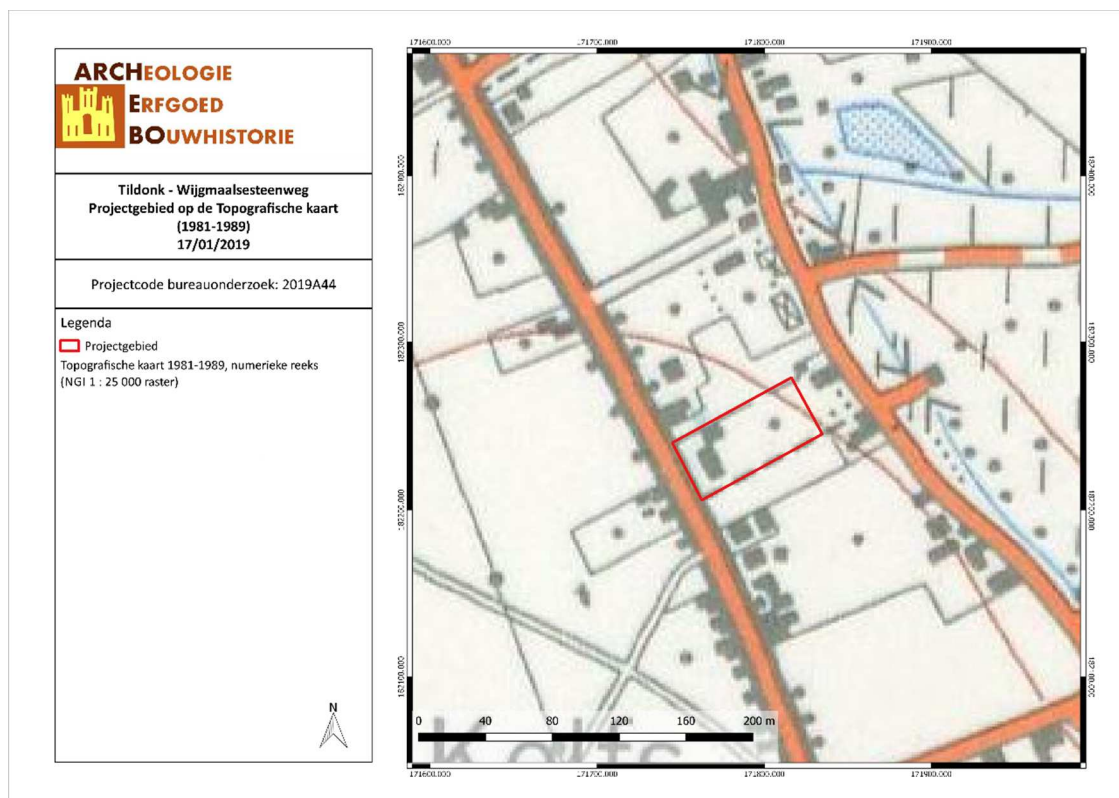
TIWI/19/01/17/24 - Digitale aanmaak

Figuur 29: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1939 (Cartesius, 2019)

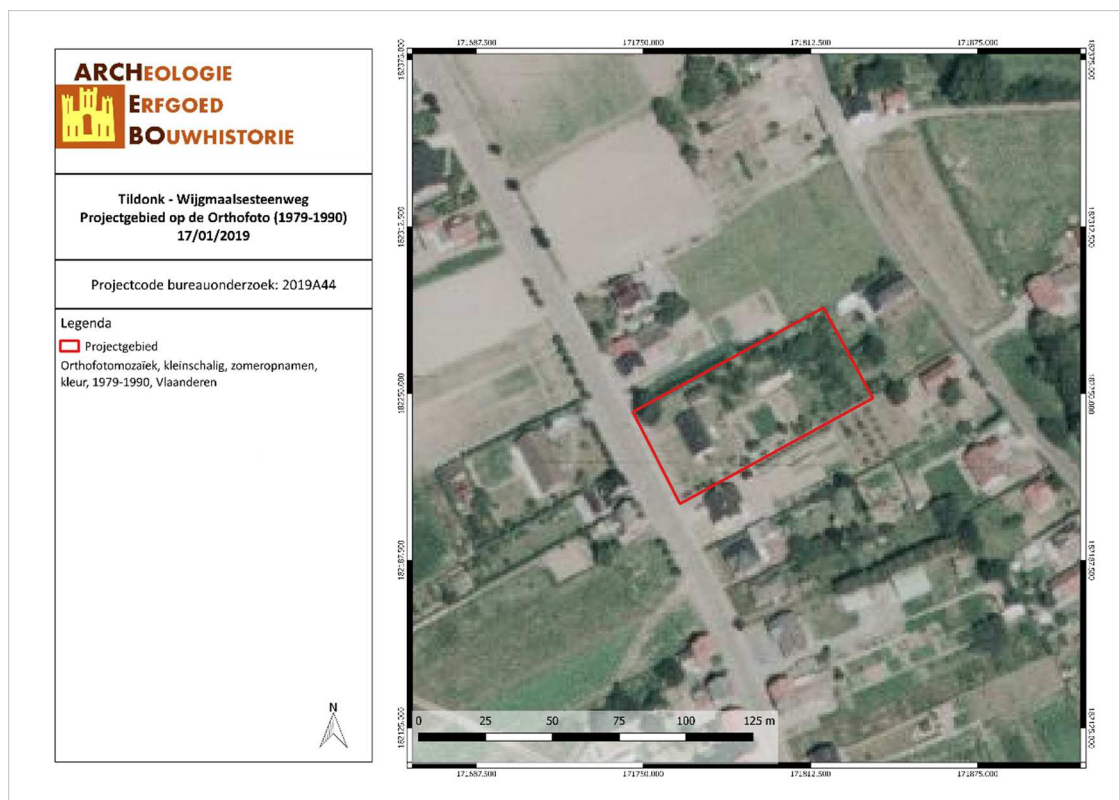
TIWI/19/01/17/25 - Digitale aanmaak

Figuur 30: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1969 (Cartesius, 2019)

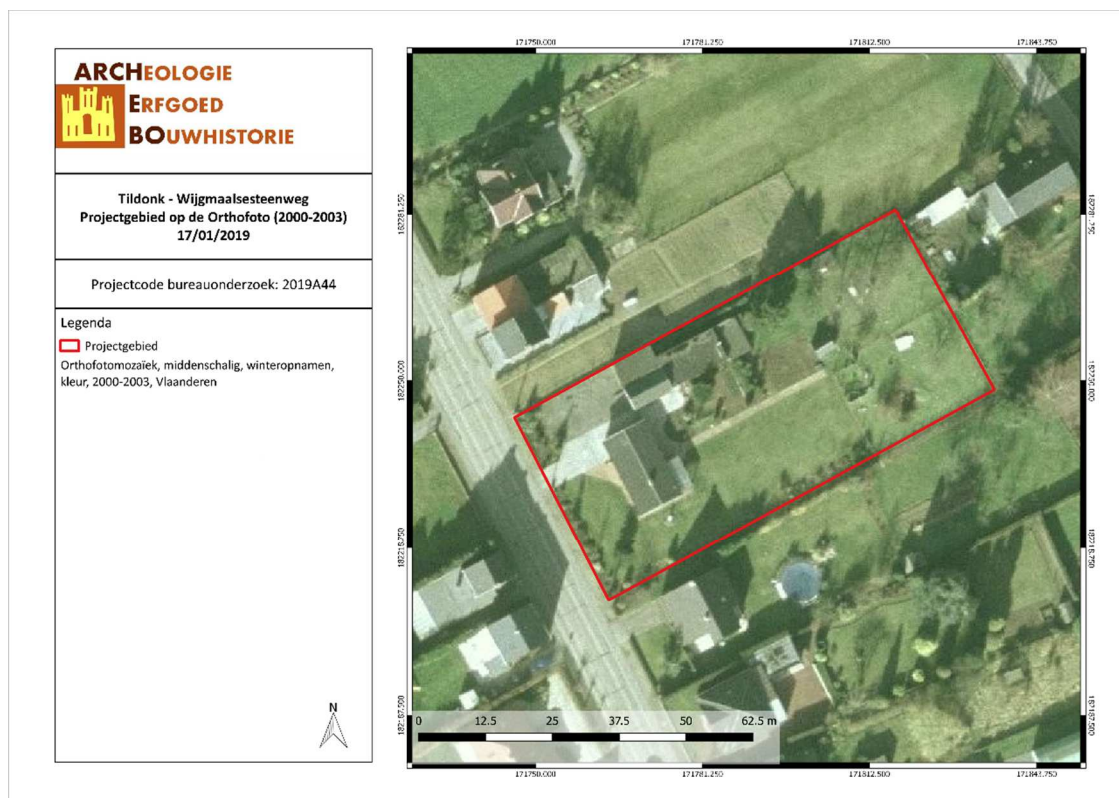
TIWI/19/01/17/26 - Digitale aanmaak

Figuur 31: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1981-1989 (Cartesius, 2019)

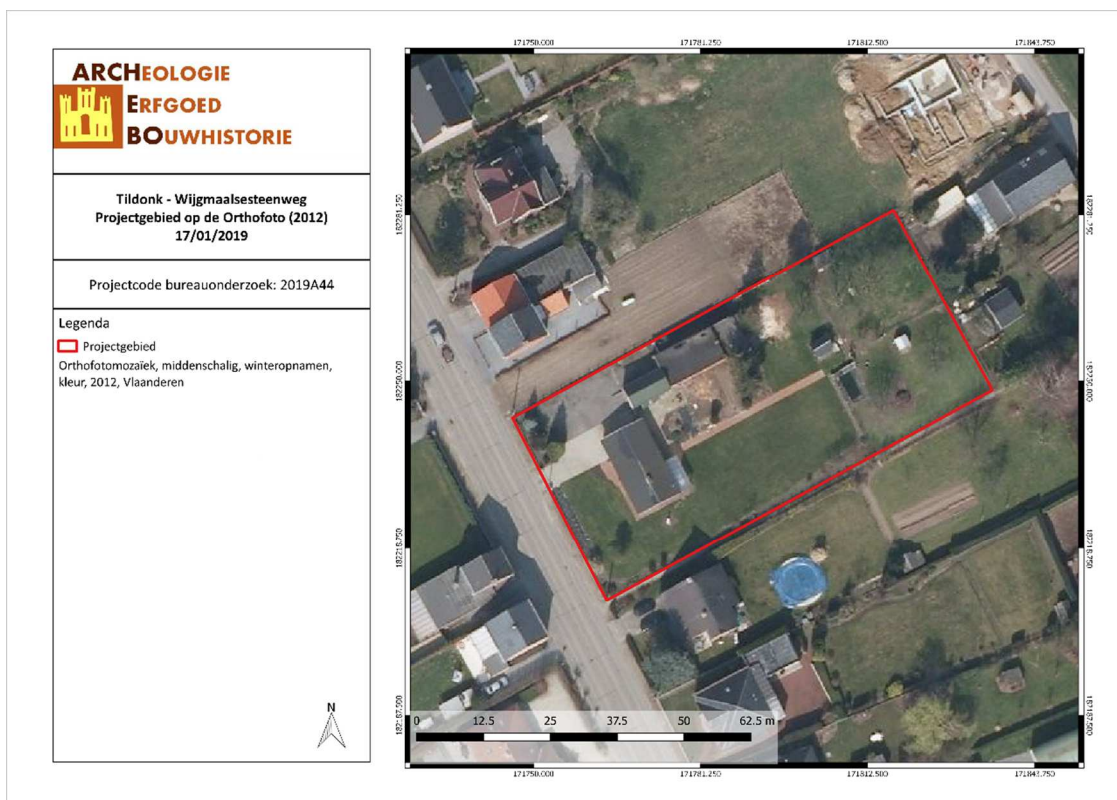
TIWI/19/01/17/27 - Digitale aanmaak

Figuur 32: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 1979-1990 (Geopunt, 2019)

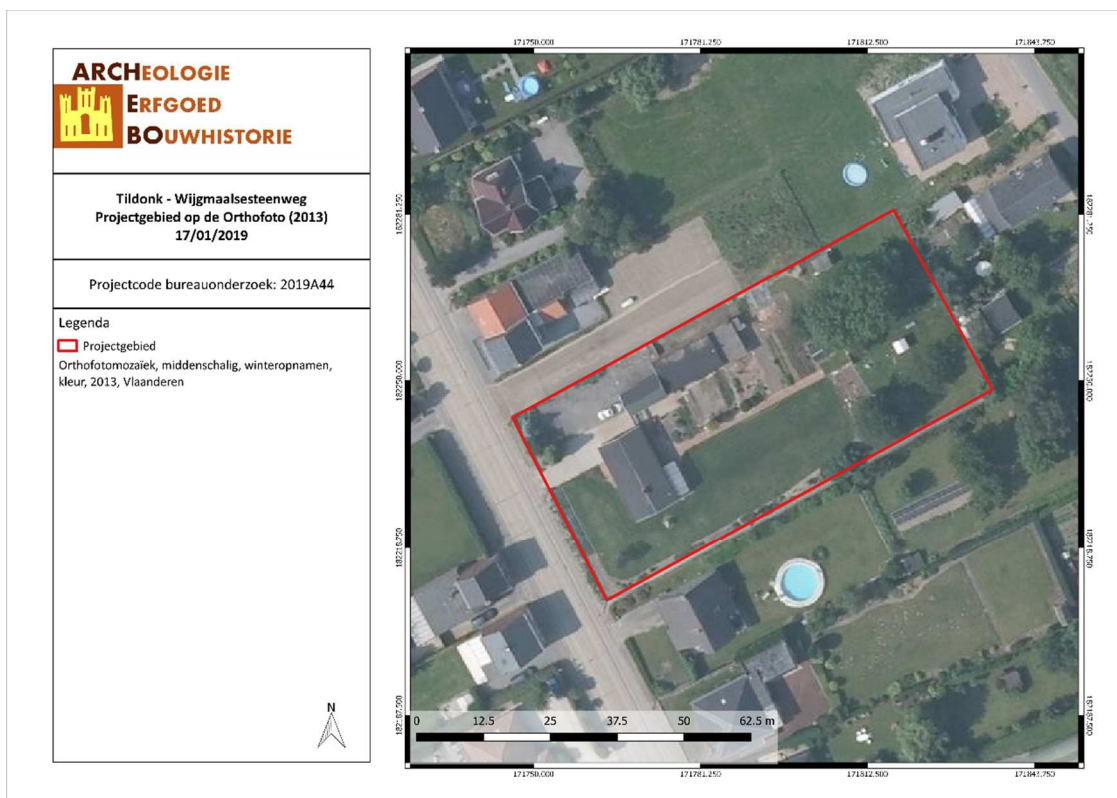
TIWI/19/01/17/28 - Digitale aanmaak

Figuur 33: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 2000-2003 (Geopunt, 2019)

TIWI/19/01/17/29 - Digitale aanmaak

Figuur 34: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 2012 (Geopunt, 2019)

TIWI/19/01/17/30 - Digitale aanmaak

Figuur 35: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 2013 (Geopunt, 2019)

3.4 ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat er binnen het projectgebied bebouwing aanwezig is geweest vanaf het laatste kwart van de 20ste eeuw tot nu. Historisch gezien kunnen we voor het projectgebied dan ook spreken van een lage densiteit aan bebouwing.

In de dichte en ruime omgeving van het plangebied bevinden zich archeologische waarden. Het betreft een tijdelijk 18de-eeuw militair kampement (CAI 165410), sporen van een 18de-eeuws kamp (CAI 165411), de Sint-Hubertuskerk (CAI 2472), sporen van een Laatmiddeleeuwse gracht (CAI 159026), een klein ensemble van artefacten uit het Mesolithicum, een kern voor microklingen uit bruine vleksilex, enkele afslagen, klingen en microklingen, een klingschrabber uit Wommersom met een schuine retouche op de linkerboord, een klingschrabber uit bruine silex, een steker op afknotting uit Wommersom, een onbepaalde microlithische spits uit bruine doorschijnende silex en een hiel van een gepolijste beitel uit het Mesolithicum (CAI 150688), een 18de-eeuwse munt, koperen munten, een fragment van een met de hand geslagen vingerhoed, een bikkell, een tandwiel en een koperen Heilighangertje (CAI 219087), een klein ensemble uit silex, een weinig Wommersom en glimmerzandsteen, een spits met een schuine, steile afknotting en een ongeretoucheerde basis uit Wommersom, een microkling uit glimmerzandsteen en een microkling uit bruine doorschijnende silex uit het Mesolithicum (CAI 150689), een Groma of schietlood, bouw materiaal, tweemaal Romeinse munten met de afbeelding van keizer Marcus Aurelius en keizer Antoninus Pius uit de Midden-Romeinse Tijd, een Romeinse munt met keizer Trajanus en vier 18de-eeuwse Maria Theresia munten (CAI 207504), een Romeinse munt uit de Midden-Romeinse tijd en een 19de-eeuwse munt met opschrift NAPOLEON DEMI FRANC 1808 A (CAI 211980), lithisch materiaal uit de Steentijd (CAI 325), stenen artefacten uit de Steentijd en een silex chip, een 20ste-eeuwse kogelhuls en een niet-nader gedateerde, ovale, NO-ZW georiënteerde kuil (CAI 303), aardewerk uit de Midden-Romeinse Tijd (CAI 360), drie grote afvalkuilen, kuilen en paalgaten uit de Vroege Middeleeuwen met ceramiek en dierlijke en plantaardige resten, twee kuilen en twee paalkuilen met fragmenten Maaslands wit en grijsbakkend aardewerk (CAI 488), sporen van een perceelsgreppel uit de Nieuwe Tijd (CAI 164156), menselijke beenderen in een geïsoleerd brandrestengraf, een vijftal houtskoolresten, een tiental greppels, paalkuilen en grachten uit de Late IJzertijd en verschillende greppels en (paal)kuilen uit de Late IJzertijd, een greppel met verbrande leem uit de Romeinse Tijd en een randfragment van een Romeinse tegula (CAI 490), sporen van een drieschepige bootvormige houtbouw uit de Volle Middeleeuwen, een zeer dichte concentratie aan aardewerk (350 stuks Andenne-aardewerk), een bootvormige constructie met 25 fragmenten dierlijk bot, Rijnlants roodbeschilderd aardewerk (900-1200 n. Chr.) en Maaslands wit aardewerk, enkele waterputten, een spieker, greppels en paalkuilen uit de Volle Middeleeuwen (CAI 489), een niet nader gedateerde NW-ZO georiënteerde greppel (CAI 164155), een ronde kuil bestaande uit 3 lagen met in de bovenste laag een fragment handgevoemd aardewerk, gemagerd met chamotte en organisch materiaal mogelijks uit de Late IJzertijd of de (vroeg-) Romeinse periode (CAI 164154), enkele scherven ruwwandig aardewerk uit de Midden-Romeinse Tijd en Andenne-keramiek uit de Volle Middeleeuwen (CAI 289), lithisch materiaal uit de Steentijd (CAI 365), een Laatmiddeleeuwse motte (reeds verdwenen) en mogelijks sporen van een Laatmiddeleeuwse potstal (CAI 10177).

Gezien de topografische ligging op een zuidwest-gerichte helling en in de nabijheid van natuurlijke waterlopen (Leibeek en Kelfsloop), is er een verwachting op Steentijd. Bijkomstig ligt het projectgebied in een gradiëntzone van een natte vallei (Leibeek-vallei) naar een droog plateau. Dergelijke plaatsen zijn ideaal voor tijdelijke steentijdkampementen. Op basis van deze ligging en de recent vondsten in de omgeving kunnen eveneens sporensites aanwezig zijn. Echter door de impact van de bebouwing kunnen deze sporen potentieel verstoord geraakt zijn.

4 RESULTATEN BUREAUONDERZOEK

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het bureauonderzoek samengevat en geanalyseerd. Deze analyse leidt tot een advies voor een eventueel vervolgonderzoek of voor een vrijgave van het terrein. Dit advies dient bekrachtigd te worden door het Agentschap Onroerend Erfgoed.

4.1 ALGEMEEN

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba in opdracht van BVBA Landmeter GEENS Fr. een archeologienota opgemaakt voor het terrein te Wijgmaalsesteenweg 123 in Tildonk, een deelgemeente van Haacht, gelegen in de Belgische provincie Vlaams-Brabant. Op het projectgebied zal door de opdrachtgever de huidige bebouwing gesloopt worden. Vervolgens zal het terrein opgedeeld worden in vier nieuwe loten, elk voorzien van een bouwzone. De totale oppervlakte van het projectgebied is ca. 3 144,41 m².

4.2 BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN

Het doel van dit bureauonderzoek was een archeologische evaluatie van het terrein. Hierbij kunnen volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

1. Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?

Historische gegevens werden door middel van bronnenonderzoek en cartografisch onderzoek verworven. Cartografisch onderzoek heeft aangetoond dat er bebouwing aanwezig was binnen het projectgebied vanaf het laatste kwart van de 20ste eeuw tot nu. De huidige bebouwing werd grotendeels tussen ca. 1969 en ca. 1979 gebouwd.

In de dichte en ruime omgeving van het plangebied bevinden zich archeologische waarden. Het betreft een tijdelijk 18de-eeuw militair kampement (CAI 165410), sporen van een 18de-eeuws kamp (CAI 165411), de Sint-Hubertuskerk (CAI 2472), sporen van een Laatmiddeleeuwse gracht (CAI 159026), een klein ensemble van artefacten uit het Mesolithicum, een kern voor microklingen uit bruine vleksilex, enkele afslagen, klingen en microklingen, een klingschrabber uit Wommersom met een schuine retouche op de linkerboord, een klingschrabber uit bruine silex, een steker op afknotting uit Wommersom, een onbepaalde microlithische spits uit bruine doorschijnende silex en een hiel van een gepolijste beitel uit het Mesolithicum (CAI 150688), een 18de-eeuwse munt, koperen munten, een fragment van een met de hand geslagen vingerhoed, een bikkell, een tandwieltje en een koperen Heilighangertje (CAI 219087), een klein ensemble uit silex, een weinig Wommersom en glimmerzandsteen, een spits met een schuine, steile afknotting en een ongeretoucheerde basis uit Wommersom, een microkling uit glimmerzandsteen en een microkling uit bruine doorschijnende silex uit het Mesolithicum (CAI 150689), een Groma of schietlood, bouw materiaal, tweemaal Romeinse munten met de afbeelding van keizer Marcus Aurelius en keizer Antoninus Pius uit de Midden-Romeinse Tijd, een Romeinse munt met keizer Trajanus en vier 18de-eeuwse Maria Theresia munten (CAI 207504), een Romeinse munt uit de Midden-Romeinse tijd en een 19de-eeuwse munt met opschrift NAPOLEON DEMI FRANC 1808 A (CAI 211980), lithisch materiaal uit de Steentijd (CAI 325), stenen artefacten uit de Steentijd en een silex chip, een 20ste-eeuwse kogelhuls en een niet-nader gedateerde, ovale, NO-ZW georiënteerde kuil (CAI 303), aardewerk uit de Midden-Romeinse Tijd (CAI 360), drie grote afvalkuilen, kuilen en paalgaten uit de Vroege Middeleeuwen met ceramiek en dierlijke en plantaardige resten, twee kuilen en twee paalkuilen met fragmenten Maaslands wit en grijsbakkend aardewerk (CAI 488), sporen van een perceelsgreppel uit de Nieuwe Tijd (CAI 164156), menselijke beenderen in een geïsoleerd brandrestengraf, een vijftal houtskoolresten, een tiental greppels, paalkuilen en grachten uit de Late IJzertijd en verschillende greppels en (paal)kuilen uit de Late IJzertijd, een greppel met verbrande leem uit de Romeinse Tijd en een randfragment van een Romeinse tegula (CAI 490), sporen van een drieschepige bootvormige houtbouw uit de Volle Middeleeuwen, een zeer dichte concentratie aan

aardewerk (350 stuks Andenne-aardewerk), een bootvormige constructie met 25 fragmenten dierlijk bot, Rijnlants roodbeschilderd aardewerk (900-1200 n. Chr.) en Maaslands wit aardewerk, enkele waterputten, een spieker, greppels en paalkuilen uit de Volle Middeleeuwen (CAI 489), een niet nader gedateerde NW-ZO georiënteerde greppel (CAI 164155), een ronde kuil bestaande uit 3 lagen met in de bovenste laag een fragment handgevormd aardewerk, gemagerd met chamotte en organisch materiaal mogelijks uit de Late IJzertijd of de (vroeg-) Romeinse periode (CAI 164154), enkele scherven ruwwandig aardewerk uit de Midden-Romeinse Tijd en Andenne-keramiek uit de Volle Middeleeuwen (CAI 289), lithisch materiaal uit de Steentijd (CAI 365), een Laatmiddeleeuwse motte (reeds verdwenen) en mogelijks sporen van een Laatmiddeleeuwse potstal (CAI 10177).

2. Welke info valt er te vinden over de voormalige constructies op het terrein?

Aan de hand van het kaartmateriaal konden we achterhalen dat er binnen het projectgebied gebouwen stonden vanaf het laatste kwart van de 20ste eeuw tot nu. Dit werd achterhaald a.d.h.v. topografische kaarten uit de 20ste eeuw en luchtfoto's uit de 20ste en 21ste eeuw.

3. Welke archeologische structuren kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van het historische kaart- en bronnenmateriaal?

Op basis van de historische bronnen en kaarten kan geen uitsluitsel gemaakt worden in de te verwachten structuren.

4. In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?

Ter hoogte van de bestaande bebouwing en verharding is er verstoring van de bodem en het bodemarchief te verwachten. Toekomstige verstoringen zijn te verwachten bij de sloop van de huidige bebouwing en bij de bebouwing van de bouwzones. Hoe groot de verstoring van deze toekomstige bebouwing zal zijn, is niet gekend, aangezien nu enkel de bouwzones gekend zijn (verkeveling).

4.3 SAMENVATTING / ASSESSMENT BUREAUONDERZOEK

In deze samenvatting wordt een kort overzicht gegeven van de werkwijze van het bureauonderzoek en de belangrijkste conclusies. Bovendien wordt een afweging gemaakt van de noodzaak voor verder vooronderzoek voor de locatie.

4.3.1 Samenvatting voor een gespecialiseerd publiek

Op het projectgebied zal door de opdrachtgever, BVBA Landmeter GEENS Fr., de huidige bebouwing gesloopt worden. Vervolgens zal het terrein opgedeeld worden in vier nieuwe loten, elk voorzien van een bouwzone. Lot 1 zal ca. 410m² groot zijn, lot 2 ca. 400m², lot 3 ca. 590m² en lot 4 ca. 1840m². De bouwzones op lot 1 en 2 meten 7m x 15m, op lot 3 meet dit 9m x 15m en op lot 4 meet dit 15m x 22,6m. De totale oppervlakte van het projectgebied is ca. 3 144,41 m².

In de dichte en ruime omgeving van het plangebied bevinden zich archeologische waarden. Het betreft een tijdelijk 18de-eeuw militair kampement, sporen van een 18de-eeuws kamp, de Sint-Hubertuskerk, sporen van een Laatmiddeleeuwse gracht, een klein ensemble van artefacten uit het Mesolithicum, een kern voor microklingen uit bruine vleksilex, enkele afslagen, klingen en microklingen, een klingschabber uit Wommersom met een schuine retouche op de linkerboord, een klingschabber uit bruine silex, een steker op afknotting uit Wommersom, een onbepaalde microlithische spits uit bruine doorschijnende silex en een hiel van een gepolijste beitel uit het Mesolithicum, een 18de-eeuwse munt, koperen munten, een fragment van een met de hand geslagen vingerhoed, een bikkel, een tandwielje en een koperen Heilighangertje (niet nader gedateerd), een klein ensemble uit silex, een weinig Wommersom en glimmerzandsteen, een spits met een schuine, steile afknotting en een ongeretoucheerde basis uit

Wommersom, een microkling uit glimmerzandsteen en een microkling uit bruine doorschijnende silex uit het Mesolithicum, een Groma of schietlood, bouw materiaal, tweemaal Romeinse munten met de afbeelding van keizer Marcus Aurelius en keizer Antoninus Pius uit de Midden-Romeinse Tijd, een Romeinse munt met keizer Trajanus en vier 18de-eeuwse Maria Theresia munten, een Romeinse munt uit de Midden-Romeinse tijd en een 19de-eeuwse munt met opschrift NAPOLEON DEMI FRANC 1808 A, lithisch materiaal uit de Steentijd, stenen artefacten uit de Steentijd en een silex chip, een 20ste-eeuwse kogelhuls en een niet-nader gedateerde, ovale, NO-ZW georiënteerde kuil, aardewerk uit de Midden-Romeinse Tijd, drie grote afvalkuilen, kuilen en paalgaten uit de Vroege Middeleeuwen met ceramiek en dierlijke en plantaardige resten, twee kuilen en twee paalkuilen met fragmenten Maaslands wit en grijsbakkend aardewerk, sporen van een perceelsgreppel uit de Nieuwe Tijd, menselijke beenderen in een geïsoleerd brandrestengraf, een vijftal houtskoolresten, een tiental greppels, paalkuilen en grachten uit de Late IJzertijd en verschillende greppels en (paal)kuilen uit de Late IJzertijd, een greppel met verbrande leem uit de Romeinse Tijd en een randfragment van een Romeinse tegula, sporen van een drieschepige bootvormige houtbouw uit de Volle Middeleeuwen, een zeer dichte concentratie aan aardewerk (350 stuks Andenne-aardewerk), een bootvormige constructie met 25 fragmenten dierlijk bot, Rijnlants roodbeschilderd aardewerk (900-1200 n. Chr.) en Maaslands wit aardewerk, enkele waterputten, een spieker, greppels en paalkuilen uit de Volle Middeleeuwen, een niet nader gedateerde NW-ZO georiënteerde greppel, een ronde kuil bestaande uit 3 lagen met in de bovenste laag een fragment handgevormd aardewerk, gemagerd met chamotte en organisch materiaal mogelijks uit de Late IJzertijd of de (vroeg-)Romeinse periode, enkele scherven ruwwandig aardewerk uit de Midden-Romeinse Tijd en Andenne-keramiek uit de Volle Middeleeuwen, lithisch materiaal uit de Steentijd, een Laatmiddeleeuwse motte (reeds verdwenen) en mogelijks sporen van een Laatmiddeleeuwse potstal.

Aan de hand van het kaartmateriaal konden we achterhalen dat er binnen het projectgebied gebouwen stonden vanaf het laatste kwart van de 20ste eeuw tot nu. Dit werd achterhaald a.d.h.v. topografische kaarten uit de 20ste eeuw en luchtfoto's uit de 20ste en 21ste eeuw.

Op de bodemkaart wordt het terrein gekarteerd als sPcm (matig droge lichte zandleemgronden met een diepe antropogene humus A horizont en een zandsubstraat). Het projectgebied ligt op een zuidwest gerichte helling aan de Leibeek- en Kelfsloopvallei. De Leibeek stroomt ca. 150m ten noorden van het projectgebied, de Kelfsloop stroomt ca. 50m ten oosten van het terrein. Het projectgebied ligt volgens het Digitaal Hoogtemodel tussen ongeveer 13,5 en 15 meter bodem de zeespiegel.

Gezien de topografische ligging op een zuidwest-gerichte helling en in de nabijheid van natuurlijke waterlopen (Leibeek en Kelfsloop), is er een verwachting op Steentijd. Bijkomstig ligt het projectgebied in een gradiëntzone van een natte vallei (Leibeek-vallei) naar een droog plateau. Dergelijke plaatsen zijn ideaal voor tijdelijke steentijdkampementen. Er is dan ook een hoog potentieel voor het aantreffen van dergelijke sites. Gezien de ligging en de vondsten in de omgeving van het projectgebied, kunnen eveneens sporensites verwacht worden.

4.3.2 Samenvatting voor een niet-gespecialiseerd publiek

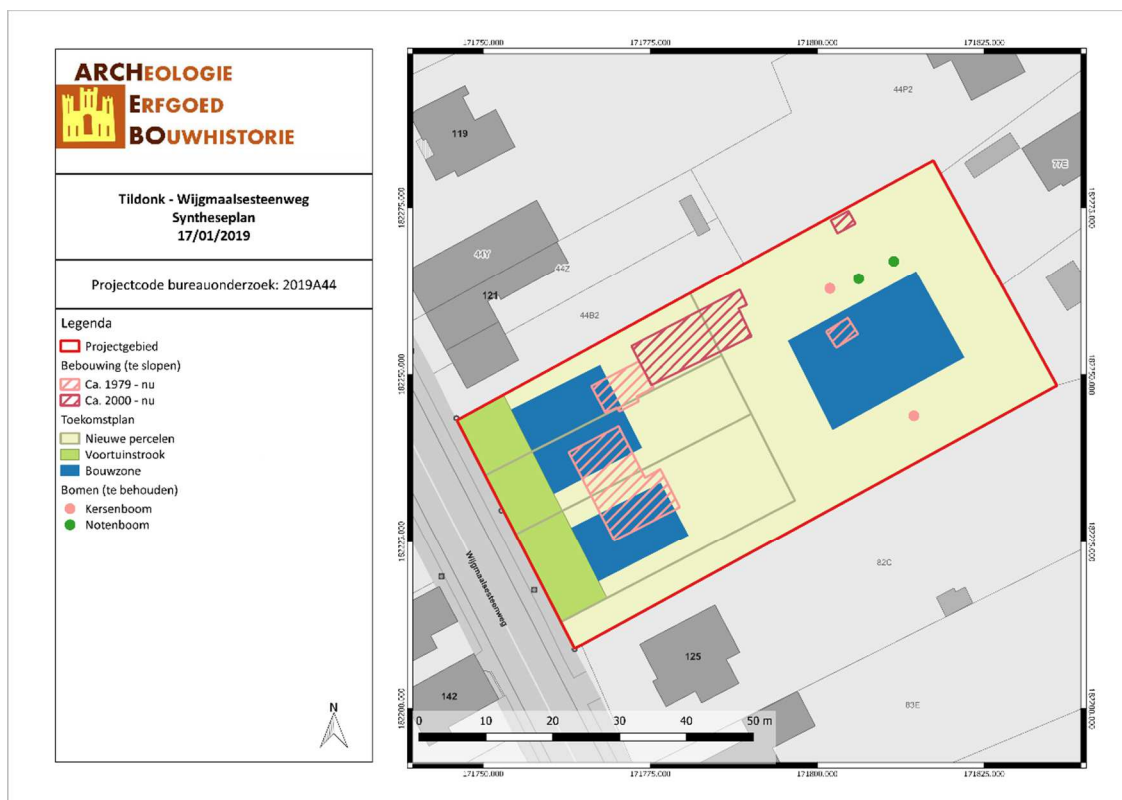
Binnen het plangebied zal door 'BVBA Landmeter GEENS Fr.' de huidige bebouwing gesloopt worden. Vervolgens zal het terrein opgedeeld worden in vier nieuwe loten, elk voorzien van een bouwzone. De totale oppervlakte van het projectgebied is ca. 3 144,41 m².

In het projectgebied zijn geen archeologische waarden gekend. Wel zijn lithisch materiaal, stenen artefacten en een silex chip uit de Steentijd, een klein ensemble van artefacten, een kern voor microklingen uit bruine vleksilex, enkele afslagen, klingen en microklingen, een klingschrabber uit Wommersom met een schuine retouche op de linkerboord, een klingschrabber uit bruine silex, een steker op afknotting uit Wommersom, een onbepaalde microlithische spits uit bruine doorschijnende

silex, een hiel van een gepolijste beitel, een klein ensemble uit silex, een weinig Wommersom en glimmerzandsteen, een spits met een schuine, steile afknotting en een ongeretoucheerde basis uit Wommersom, een microkling uit glimmerzandsteen en een microkling uit bruine doorschijnende silex uit het Mesolithicum, menselijke beenderen in een geïsoleerd brandrestengraf, een vijftal houtskoolresten, een tiental greppels, kuilen, paalkuilen, grachten en verschillende greppels uit de Late IJzertijd, een ronde kuil bestaande uit 3 lagen met in de bovenste laag een fragment handgevormd aardewerk, gemagerd met chamotte en organisch materiaal mogelijks uit de Late IJzertijd of de (vroeg-) Romeinse periode, een munt met keizer Trajanus, een greppel met verbrande leem en een randfragment van een tegula uit de Romeinse Tijd, een Groma of schietlood, bouwmetaal, tweemaal Romeinse munten met de afbeelding van keizer Marcus Aurelius en keizer Antoninus Pius, een munt, aardewerk en enkele scherven ruwwandig aardewerk uit de Midden-Romeinse Tijd, drie grote afvalkuilen, kuilen en paalgaten met ceramiek en dierlijke en plantaardige resten uit de Vroege Middeleeuwen, sporen van een drieschepige bootvormige houtbouw, een bootvormige constructie met 25 fragmenten dierlijk bot, Rijnlants roodbeschilderd aardewerk en Maaslands wit aardewerk, enkele waterputten, een spieker, greppels, paalkuilen, Andenne-keramiek uit de Volle Middeleeuwen, een motte (reeds verdwenen), mogelijks sporen van een potstal, sporen van een gracht uit de Late Middeleeuwen, sporen van een perceelsgreppel uit de Nieuwe Tijd, de 16de-eeuw Sint-Hubertuskerk, een tijdelijk militair kampement, sporen van een kamp, een ongeïdentificeerde munt en vier Maria Theresia munten uit de 18de eeuw, een munt met opschrift NAPOLEON DEMI FRANC 1808 A uit de 19de eeuw, een kogelhuls uit de 20ste eeuw en tenslotte een ovale, NO-ZW georiënteerde kuil, een NW-ZO georiënteerde greppel, koperen munten, een fragment van een met de hand geslagen vingerhoed, een bikkell, een tandwiel, een koperen Heilighangertje, twee kuilen en twee paalkuilen met fragmenten Maaslands wit en grijsbakkend aardewerk (allen niet nader gedateerd).

Vanaf zeker het laatste kwart van de 20ste eeuw is de bodem verstoord geweest door het plaatsen van bebouwing. Het is moeilijk om in te schatten hoe groot de veroorzaakte verstoring is.

Omwillen van de ligging kunnen steentijdsites verwacht worden. Sporensites kunnen eveneens verwacht worden.

TIWI/19/01/17/31 - Digitale aanmaak

Figuur 36: Syntheseplan met aanduiding van de geplande werken (ARCHEBO bvba, 2019)

4.4 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat de geplande werken het archeologisch bodemarchief zullen verstoren. Dit wordt kort besproken in het 'Programma van maatregelen'.

5 BIBLIOGRAFIE

Publicaties

Reyns, Natasja, en Liesbeth Claessens. "Archeologienota Haacht - Hambos (project 21921)". Verslag van Resultaten. Temse: All-Archeo bvba, 2017.

Reyns, Natasja, en Liesbeth Claessens. "Programma van maatregelen: Haacht - Hambos". Programma van Maatregelen. Temse: All-Archeo bvba, 2017.

Van Ranst, E, en C Sys. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1 : 20 000)*. Gent: Laboratorium voor Bodemkunde, 2000.

Online bronnen

Agentschap Onroerend Erfgoed. "Inventaris Onroerend Erfgoed". Geraadpleegd 17 januari 2017. <https://inventaris.onroenderfgoed.be/>.

"Formatie van Maldegem - Wikipedia". Geraadpleegd 13 maart 2017. https://nl.wikipedia.org/wiki/Formatie_van_Maldegem.

Geopunt Vlaanderen. "Atlas der Buurtwegen". Geraadpleegd 2 januari 2017. <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.

"Maurits Gysseling: Toponymisch Woordenboek (1960) p. 967". Geraadpleegd 17 januari 2019. <http://bouwstoffen.kantl.be/tw/facsimile/?page=967>.

"Tildonk". In *Wikipedia*. Geraadpleegd 17 januari 2019. <https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Tildonk&oldid=52850911>.

6 FIGURENLIJST

Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden	4
Figuur 2: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2019) .	6
Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2019).....	6
Figuur 4: Situering van het projectgebied op Gewestplan (Geopunt, 2019).....	7
Figuur 5: Plan met huidige situatie (BVBA Landmeter GEENS Fr., 2019)	9
Figuur 6: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2019).....	9
Figuur 7: Plan van de geplande verkaveling (BVBA Landmeter GEENS Fr., 2019).....	10
Figuur 8: Situering van het projectgebied op Toekomstplan (ARCHEBO bvba, 2019)	10
Figuur 9: Topografische kaart met situering van het projectgebied (Geopunt, 2019).....	12
Figuur 10: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2019)	12
Figuur 11: Hoogteprofiel doorheen het plangebied in ZW-NO richting (Geopunt, 2019)	13
Figuur 12: Haacht aangegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Geopunt, 2019).....	13
Figuur 13: Situering van het projectgebied op de Tertiairgeologische kaart (DOV, 2019).....	14
Figuur 14: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/200.000 (DOV, 2019)	15
Figuur 15: Uitleg van het type volgens de quartairgeologische kaart, schaal 1/200.000 (DOV, 2016)	15
Figuur 16: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/50.000 (DOV, 2019)	16
Figuur 17: Situering van het projectgebied op de bodemkaart Vlaanderen (DOV, 2019)	17
Figuur 18: Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart (Geopunt, 2019).....	18
Figuur 19: Bodemgebruik in de omgeving van het plangebied volgens de bodemgebruikskaart (Geopunt, 2019).....	18
Figuur 20: Kaart met aanduiding van het projectgebied en de vondstlocaties uit de CAI (CAI, 2019)	21
Figuur 21: Kaart met situering van het projectgebied en IOE-relicten op GRB-basiskaart (IOE, 2019)	22
Figuur 22: Detail uit de Villaretkaat met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2019)	24
Figuur 23: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2019).....	24
Figuur 24: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (Geopunt, 2019).....	25
Figuur 25: Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (Geopunt, 2019)	26
Figuur 26: Situering van het projectgebied op de Poppkaart (Geopunt, 2019)	26
Figuur 27: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1873 (Cartesius, 2019).....	27
Figuur 28: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1904 (Cartesius, 2019).....	28
Figuur 29: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1939 (Cartesius, 2019).....	28
Figuur 30: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1969 (Cartesius, 2019).....	29
Figuur 31: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1981-1989 (Cartesius, 2019)	29
Figuur 32: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 1979-1990 (Geopunt, 2019).....	30
Figuur 33: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 2000-2003 (Geopunt, 2019).....	30
Figuur 34: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 2012 (Geopunt, 2019)	31
Figuur 35: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 2013 (Geopunt, 2019)	31
Figuur 36: Syntheseplan met aanduiding van de geplande werken (ARCHEBO bvba, 2019).....	37

7 PLANNENLIJST

TIWI/19/01/17/1 - Digitale aanmaak	6
TIWI/19/01/17/2 - Digitale aanmaak	6
TIWI/19/01/17/3 - Digitale aanmaak	7
SCMO/18/09/21/4 - Digitale aanmaak	9
TIWI/19/01/17/5 - Digitale aanmaak	10
TIWI/19/01/17/6 - Digitale aanmaak	12
TIWI/19/01/17/7 - Digitale aanmaak	12
TIWI/19/01/17/8 - Digitale aanmaak	13
TIWI/19/01/17/9 - Digitale aanmaak	14
TIWI/19/01/17/10 - Digitale aanmaak	15
TIWI/19/01/17/11 - Digitale aanmaak	16
TIWI/19/01/17/12 - Digitale aanmaak	17
TIWI/19/01/17/13 - Digitale aanmaak	18
TIWI/19/01/17/14 - Digitale aanmaak	18
TIWI/19/01/17/15 - Digitale aanmaak	21
TIWI/19/01/17/16 - Digitale aanmaak	22
TIWI/19/01/17/17 - Digitale aanmaak	24
TIWI/19/01/17/18 - Digitale aanmaak	24
TIWI/19/01/17/19 - Digitale aanmaak	25
TIWI/19/01/17/20 - Digitale aanmaak	26
TIWI/19/01/17/21 - Digitale aanmaak	26
TIWI/19/01/17/22 - Digitale aanmaak	27
TIWI/19/01/17/23 - Digitale aanmaak	28
TIWI/19/01/17/24 - Digitale aanmaak	28
TIWI/19/01/17/25 - Digitale aanmaak	29
TIWI/19/01/17/26 - Digitale aanmaak	29
TIWI/19/01/17/27 - Digitale aanmaak	30
TIWI/19/01/17/28 - Digitale aanmaak	30
TIWI/19/01/17/29 - Digitale aanmaak	31
TIWI/19/01/17/30 - Digitale aanmaak	31
TIWI/19/01/17/31 - Digitale aanmaak	37